

OM MIN ÖVERSÄTTNING

Det här verket är lite intressant. Det är de väl egentligen allihop, men här har vi några andra små detaljer som jag inte sett någon annan stans. Det behandlar utöver värja allena, även värja och dolk, försvar med värja och mantel, mot flera personer, samt försvar mot spjut och slaga. Några av styckena har även dykt upp i Jakob Sutors fäktmanual. Den är inte bara skriven på tyska, utan även översatt till latin, på versmått. I det här fallet elegisk distikon för för- och efterord, och jambisk pentameter i de olika fäktstyckena. Hur det låter får du leta upp själv. Antik latinsk och grekisk poesi rymmer inte, utan utgår istället från rytmen av antalet korta och långa stavelser i versraderna, lite som en haiku, och det finns ett antal varianter av dessa versmått. Varför? Latin var det vetenskapliga språket, som alla lärda och vetenskapsmän förväntades kunna. Är det skrivet på latin kan inte bara tyskalande läsa det, utan vem som helst utomstående. Versmått är dessutom ett bra sätt att komma ihåg det på. Dessutom beskriver kan även den latinska texten ge ytterligare beskrivningar som den tyska texten kanske inte gör. Terminologin är den alltjämt vedertagna italienska, men han säger inte insidan eller utsidan, utan framtill och baktill, vilket är ganska logiskt egentligen: baktill är där din rygg är om du sträcker ut svärdet, och framtill är följaktligen där ditt ansikte och bröst är. Dock är han mycket mer huggorienterad och lite mer inriktat på pragmatiskt självförsvar än många andra samtida författare, och remezzocontracavationer talas det knappast om, vilket gör att fäktstilen blir ganska lik Bolognesisk fäktning, såsom mästaren Achille Marozzo, och den tidigare tyska stilen som Joachim Meyer och Paulus Hector Mair beskriver. Han är också väldigt mån om att skydda sig själv efter utförd teknik genom att snabbt kliva ut i gard med utsträckt arm. En intressant detalj är dock att han lagt till ytterligare två gardar till de fyra grundgarderna, nämligen quinta, femte, och sexta sjätte, då du antagligen sänker ned klingan för att skydda benen på vardera sida. Andra små egenheter är det så kallade landsknektshugget och de där siffrorna på golvet. De har antagligen att göra med cirkeln i början med trianglarna i. Jag har ingen aning om vad det är, så det får ni ta reda på själva, men en vild gissning är att det har att göra med hur författaren vill att du ställer högerfoten i de olika garderna. I prima, rakt fram, i secunda har du vänster fot fram, eftersom du passerar på motståndarens högersida, tertia tar du ut ett steg till vänster med högerfoten och i quarta tar du ett så kallat falsksteg ut till vänster och vänder kroppen, och quinta och sexta har du tagit steg tillbaka för att skydda benen. Värjorna är allt som oftast försedda med vad som verkar vara en stoppad och lindad läderpåse runt spetsen, vilket beskrivs hos de spanska och portugisiska fäktskolorna, för att kunna träna stötar någorlunda säkert, medan i andra stycken ränner man värjan rakt igenom varandra. När det kommer till översättningen av förordet har jag varit slarvig. Men å andra sidan ser hela förordet ut som en ända lång mening med invävda bisatser, men det går i princip ut på följande: fäktning är jättebra, och anstår en furste att kunna, och författaren är övermåttat tacksam att med Kurfurstens hjälp fått möjlighet att trycka sitt verk, och han prisar även dennes förfäder och hoppas att han får nytta av verket. Vem var då Michael Hundt? Mer än vad som står i förordet, nämligen att han var frifäktare, fäktmästare och borgare i staden Zeitz, så har jag inte den blekaste. Om någon vet något får de gärna höra av sig, så kan jag lägga till i förordet.

Nåväl, håll till godo.

Per Magnus Haaland,
Lund den 4:e Januari AD MMXVI

Ein new künstliches Fechtbuch im Rappier/

Wunfchten vnd Hasgen

mit gewissen Tritten/ auch angezeigter list vnd

geschwindigkeit/ in hundert Stück abgetheilet/

Mit zierlichen Figuren vnd nothwendiger Instruction
erkläret vnd an Tag gegeben

Durch

Michael Hundt/ Freyfechter vnd Bürger zu Zeit.

Gedruckt zu Leipzig durch vnd in vorlegung Nicol Nerlich/

Im Jahr 1611.

Mit Churfürstlicher Sächsischer Freyheit in zehen Jahren nicht nachzudrucken.

NY KONSTFULL FÄKTBOK FÖR VÄRJA I FÄKTNING OCH SLAGSMÅL, MED VISSA STEG OCH UTRÄKNAD LIST
OCH SNABBHET UPPDELAD I HUNDRA STYCKEN OCH FÖRSEDD MED DETALJERADE ILLUSTRATIONER
OCH FÖRKLARAD MED NÖDVÄNDIG INSTRUKTION, UTGIVEN AV MICHAEL HUNDT, FRIFÄKTARE OCH
BORGARE I ZEITZ

TRYCKT I LEPZIG AV NICKOL NERLICH

ÅR 1611

MED KURFURSTLIG SAXISK FRIHET FÅR DENNA BOK INTE TRYCKAS PÅ TIO ÅR.

ÅT DEN HÖGAKTADE, HÖGBORNE FURSTEN OCH HERREN HERR CHRISTIAN DEN ANDRE, HERTIG AV SACHSEN, GÜLICH, CLEVE OCH BERG, HELGA ROMERSKA RIKETS ÄRKEMARSKALK OCH KURFURSTE, LANDGREVE I DÜRINGEN, MARKGREVE I MEISSEN, OCH BORGGREVE I MAGDEBURG, GREVE I MARK OCH RAVENSBURG, HERRE AV RAVENSTEIN, MIN NÅDIGSTE KURFURSTE OCH HERRE.

Högaktade, högborne Kurfurste, nådige Herre, Ers Kurfurstliga Nåd förstår mycket väl att den adliga och lovvärda fäktkonsten är en urgammal konst och ytterst nyttigt för alla ståndspersoner, inte bara för att erhålla en beständig sundhet, utan även till att rädda liv och hälsa, i vilken i synnerhet alla tappra krigshjältar i alla tider bemödat sig, och därigenom klart uppvisat sin adliga manlighet, till skydd för det gemensamma fäderneslandet, och getts evig lov och ära, såsom vi lärt oss ur den gamla romerska historien. Man har även denne fäktkonsten i åtanke i den Heliga Skriften med all ära, hos den Heliga Aposteln Paulus första Korinthierbrev, kapitel 9, att man skall se till den Kristne riddarens och kämpens fördelar, vilka en riddarmässig kämpe och stridsman plägar observera och taga i akt. Vad dock sagda konstens nytta och fromma i alla tider anbelangar kan inget mer påvisa mer än vad som är allmänt välkänt, vilket Ers Kurfurstliga Nåds Herres Farfar i Kristen salig åminnelse, Herre Broder och Hertig Mauritius, det furstliga heroiska hjärtat också funnit och erfarit. Därför har han dragit ut mot alla sina fiender med stort mod och nedkämpat dem med näst efter Guddomlig hjälp inte utan hjälp av denna konst och genom sådana heroiska bragder erhållit evig lov och berömmelse. Då Nådigste Kurfurste och Herre anmodat min fulla intention till det att jag efter min ringa förmåga och talang som Gud Allsmäktig förlänat mig i denna konst månde uppvisa min skyldiga pliktsamma tjänst åt Ers Högprisade Kurfurstendöme, som jag (utan att skryta) i denna fäktkonst från barnsben inte endast lärt från flera ärliga och konstfärdiga mästare, utan även nu länge och väl i flera år berivit och i olika tider lärt och undervisat unga furstar grevar och herrar och andra adliga ynglingar Ers Kurfurstlige Nåds länder, av vilka jag även flera gånger gunstligen anmanats och efterfrågats att offentligen publicera i tryck och bringa i dagen denna lovvärdiga konst, i synnerhet värjan som nu för tiden är den populäraste, till nytta och fromma för många i detta höga kurfurstendöme. Då kunde jag inte avslå sådan gunstig och ärlig begäran, utan med Guds hjälp och i Hans namn med stor nogsamhet författat allt vad jag lärt i sagda konst att fäkta med värja sedan lång tid tillbaka kortfattat och med detaljerade säkra steg med tillhörande lära och instruktion och ordentligt inbegripit allt från det minsta och sämsta till det högsta, i förhoppning om att många personer av hög och låg börd i den kurfurstliga kretsen med detta verk må väl tjäna att få lust och kärlek till att utöva denna konst, då samma verk (vilket skall förstås utan förakt för andra konstfärdiga fri- och federfäktare) utgår med tydlig redogörelse för ett vapen vare sig i Tyskland eller annorstäders, så att, Nådige Kurfurste och Herre/Er Kurfurstliga Nåd som jag underdånigt dedicerat detta verk jag även väcker lust till denna konst, utöver de andra furstliga riddarspel, såsom ränning turnering och andra lovliga övningar. Därför att jag också till detta verk inte vill söka någon annan patron än Ers Kurfurstliga Nåd, liksom vara och förbli min Nådige Kurfurste och Herre, och jag ber Gud Allsmäktig från djupet av mitt hjärta att Han mäkteligen vill skänka Ers Kurfurstliga Nåd, samt hela det Kurfurstliga huset Sachsen långvarig fredsam och gudsalig regering, och även alla tidliga och eviga välgång. Er Kurfurstliga Nåd, som i sin nåd befallit mig därom. Datum Zeitz, 15:e April, år 1611.

Er Kurfurstliga Nåds

Underdånigaste och hörsammaste
Michael Hundt, Frifåktare och borgare i sagda stad.

ÅT LÄSAREN

Den som drar stål och önskar att skada med med stål
sägs vara av stål och sannerligen vara vildsint
Människans liv bör skyddas med stål och viss teknik
Om du vill stöta spjutspetsar in i vilda odjur.
Men eftersom det inte finns en bistrare fiende än människan
och eftersom människan även övergår vildjurens barbari,
och vill antingen ta livet med stålet, eller kränka äran,
eller röva åt sig våra ägodelar,
då är stålet till hjälp. Med stålet genomborrar du skurkar,
och tjuvar, och de som vill orsaka skada.
Fly undan om du kan, ty det är elakt att nedgöra. Hugg ned hårt
om det inte går att fly, och döda.
Den manliga dygden visar sig öppet med stålet,
Människor förädlas av det.
Freden föds ur stålet, med stål tjänas den och med det
med stålet strålar rättvisan och hålles vid liv.
Med stålet kommer rykte, och lovpris ökas av det hämnande stålet.
Den som skyr stålet, är du månne en kvinna?
Sätt dig då i skuggan och spinn ditt garn,
ibland pigor, och vägra kalla dig man.
Du däremot som har ett hjärta i bröstet,
lär dig vara varsam för att sträcka ut stålet till strid.
Med det du kan slå fiender hårt, ofta även bör man dräpa
för att återköpa fiendens liv.
Läs igenom vad denna bok lär, härifrån lär du
att skydda ditt liv, och röra dig smidigt
både om du vill strida på lek eller om så på allvar,
så skall du alltid vara mer erfaren av denna bok.

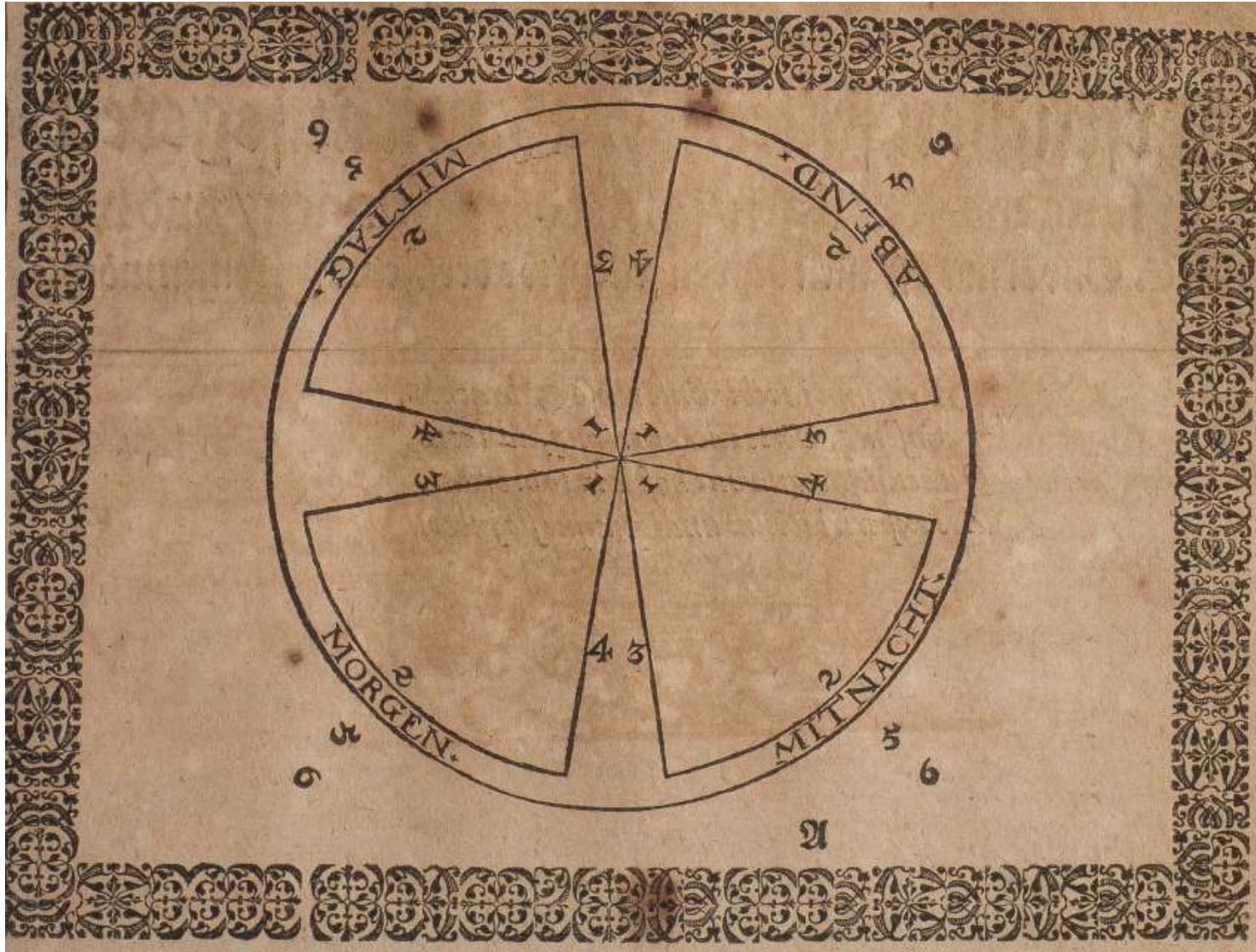
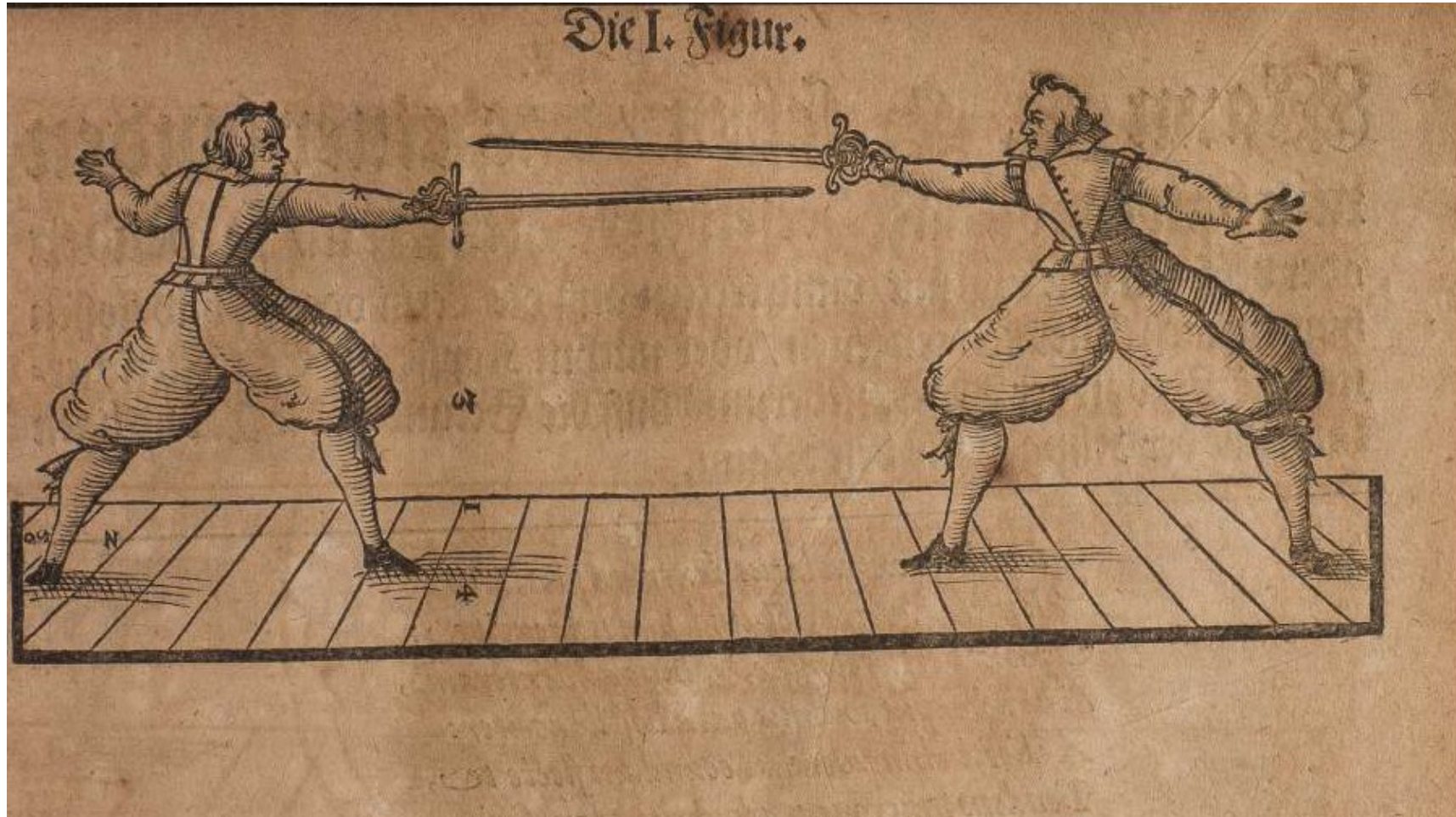

Illustration 1: Texten motsols nedifrån vänster: morgon, midnatt, kväll, middag.

1.

Först skall Ers Nåd stå med långt utsträckt arm och klinga, och vänd Er väl till båda sidor var fienden månne komma från.

2.

När Ers Nåd ser att någon vill hugga in baktill¹, mot Ers högerarm, så vänder eller parerar Ni väl därmed, och kliver i tertia 3:an och stöter baktill mot hans högersida eller mot hans huvud. Sedan kliver Ers Nåd från tertia tillbaka i sekunda och håller klingan långt utsträckt mot motståndaren.

¹ Förstås som utsidan.

3.

När Ers Nåd er att någon vill hugga in framtill² mot Ers huvud, så låter honom inte träffa utan kliv till tertian väl därmed, och låt honom missa. Sedan kliver Ers Nåd strax tillbaka igen till secunda och ställer er med långt utsträckt arm inför motståndaren.

² Förstås som insidan.

4.

När Ers Nåd vill gå till anfall mot Er motståndare, så ryck undan hans klinga i svagan (med vänsterhanden³), och kliv baktill i quarta därmed och hugg djupt mot hans ansikte. Sedan kliver Ers Nåd även strax tillbaka i secunda, såsom nämnt innan.

3 Den latinska versen säger så.

5.

När Ers Nåd ser någon befinna sig på framsidan med sin klinga och vill låta sin spets gå igenom mot Ers Nåds högersida, så kliver Ers Nåd i tertia och fäller in spetsen rakt ovan till mot hans överkropp eller bröst. Parerar han detta, kliver Ers Nåd med vänsterfoten från Tertian till Secunda, och hugger fram till mot hans ansikte.

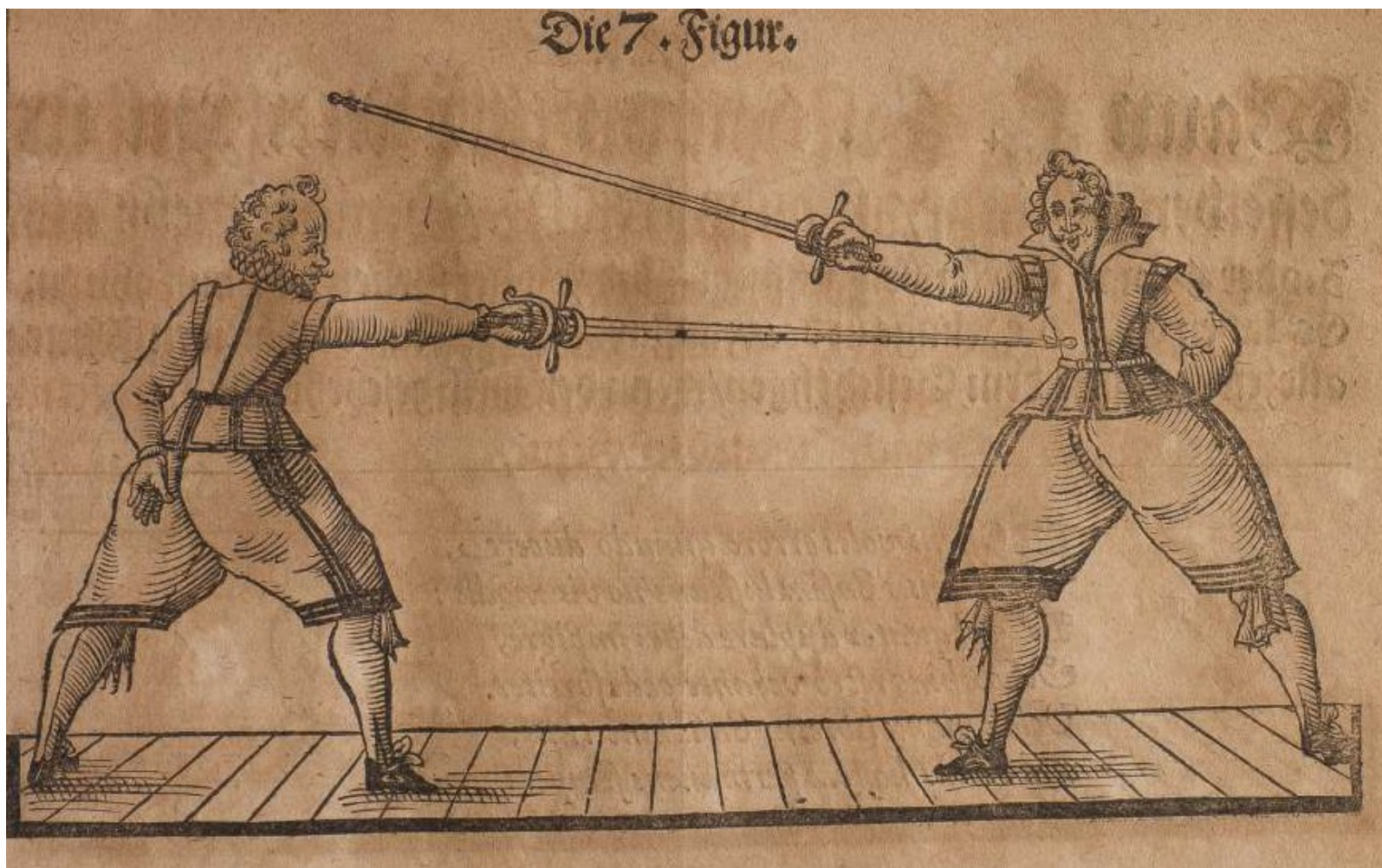
6.

När Ers Nåd befinner sig med klingan på baksidan av hans, så ryck upp hans klinga i luften så högt du kan, och stöt med omvänd hand mot hans vänstra revben, och dra strax tillbaka stöten och hugg ovantill mot hans ansikte.

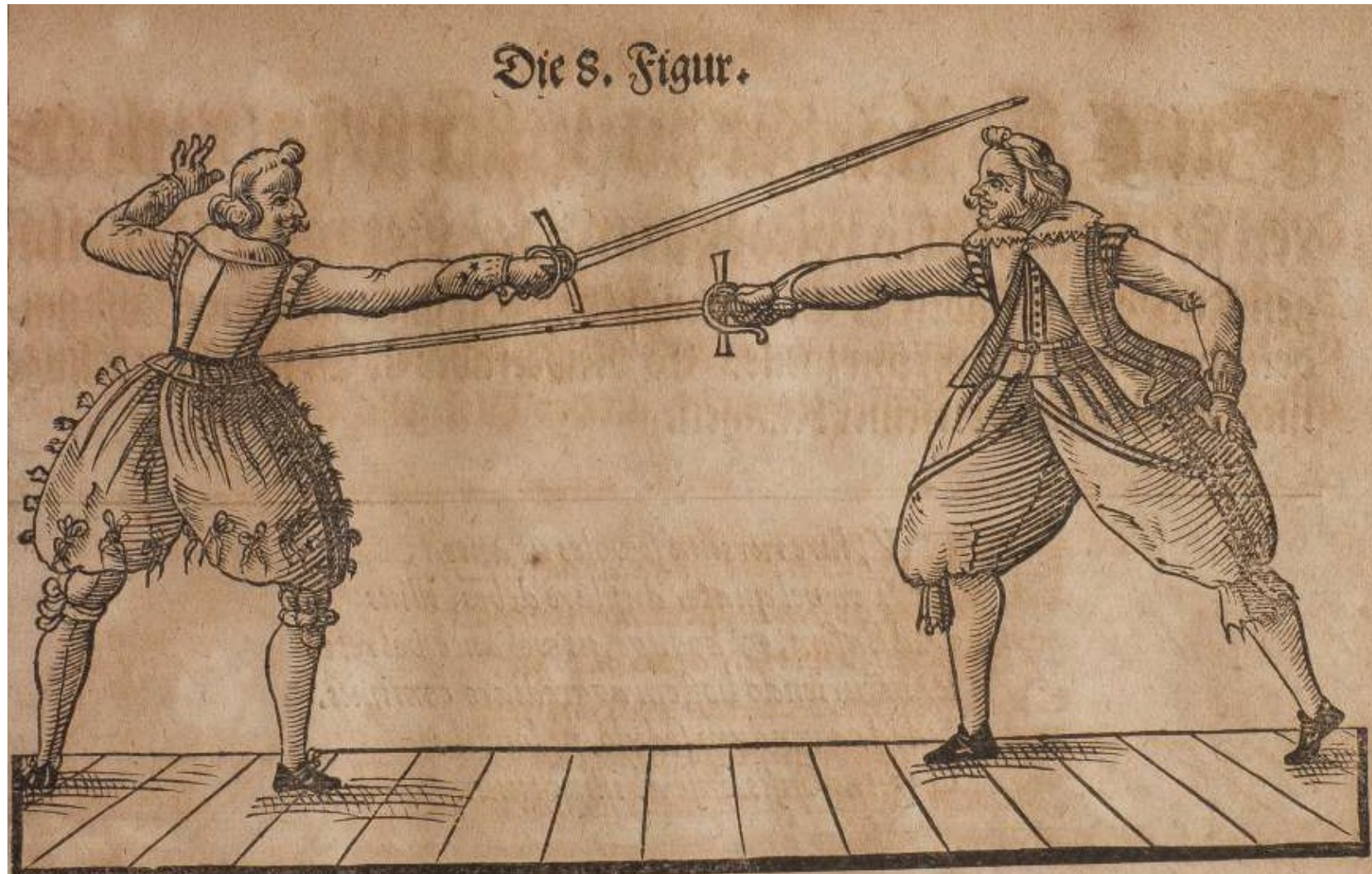
7.

När Ers Nåd ser att någon befinner sig baktill på klingan, och vill gå igenom med spetsen till framsidan mot Ers Nåds kropp, eller finta, så kliver Ers Nåd bakåt upp i quarta och stöter rakt ovan till mot hans kropp och står även i samma stund efter fullförd stöt med utsträckt klinga rakt mot hans ansikte.

8.

När Ers Nåd ser att någon vill utföra en fint mot Ers klinga, dubblerar Ers Nåd inte mer än tre eller fyra gånger, och hugger långt in mot honom baktill eller framtill. Sedan låter du klingan löpa av väl i handen och befinner Er hela tiden med den rakt framför då hugget gjorts.

9.

Om Ers Nåd vill dubblera igen som innan, så dubblerar Ers Nåd på samma sätt, tre eller fyra gånger med Ers klinga, och passar väl på att Ni inte förlilar Er med stöten framtill eller baktill mot honom. Men se dock till att Ers klinga inte rör sig långt från hans.

10.
När Ers Nåd ser att någon tänker vilja finta mot Ers Nåds klinga, så hugg eller stöt djupt mot honom, men låt honom inte fullföra något, så misslyckas hans fint. Dock på samma sätt som du lätt avbryter hans fint, så kommer han ur sin fint.

11.

När Ers Nåd ser att någon vill hugga baktill mot Ert huvud, så vänder Ni er klinga och hugger mot honom, så kan han inte träffa.

12.

När Ers Nåd ser att någon igen vill hugga in baktill, mot högersidan eller huvudet, så kliver ni till tertia och stöter honom i bröstet under hans klinga. Sedan kliver Ers Nåd tillbaka till secunda såsom ni städigt brukar hålla klingan framför motståndaren.

13.

När Ers Nåd ser att någon hugger mot Er framtill mot Ers ansikte, så ser Ers Nåd till att så fort han låter sin klinga gå undan och hugger, kliver ni baktill i quarta och hugger samtidigt med honom mot hans hand i det han hugger högt. Sedan håller Ers Nåd klingan strax riktad rakt mot honom.

14.

När Ers Nåd ser att någon vill hugga in framtill mot Ers ansikte, så se till att ni stöter honom handen eller armen.

15.

När Ers Nåd vill ta starkan av någons värja, så hugg in en god handsbredd framtill på hans klinga. Kliv fram samtidigt med hugget och hugg djupt framtill mot hans ansikte, så har Ni utfört quartan väl samtidigt med ett steg.

16.

När Ers Nåd ser att han inte vill låta träffa, och istället vill låta dig missa, så kliv till tertia framtill samtidigt och stöt djupt baktill mot honom. Sedan kliver ni strax tillbaka igen i secunda.

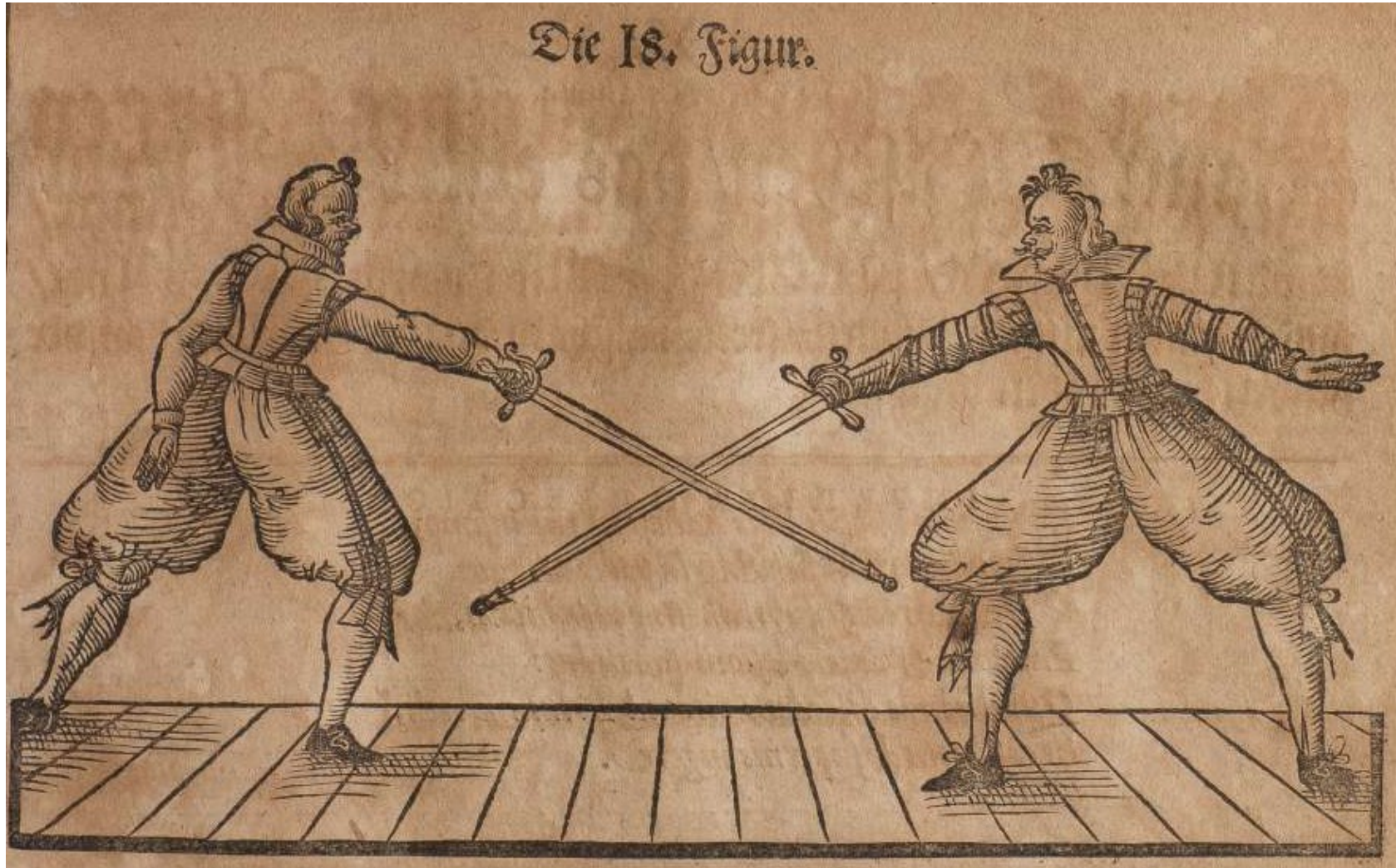
17.

När Ers Nåd vill vända ut någons klinga, så ställ Er med klingan framtill mot hans klingas spets, och tryck tryck hans klinga ordentligt ned med din, kliv sedan fram i tertia och stöt djupt mot hans högersida. Sedan kliver Ers Nåd strax tillbaka från tertia till secunda och hugger honom ovan till i ansiktet.

18.

När Ers Nåd befinner sig baktill mot hans klinga, vänder Ni hans klinga ned under Ers, och kliver från secunda till quarta och hugger djupt mot hans ansikte, och kliv sedan strax tillbaka från quarta till secunda.

19.

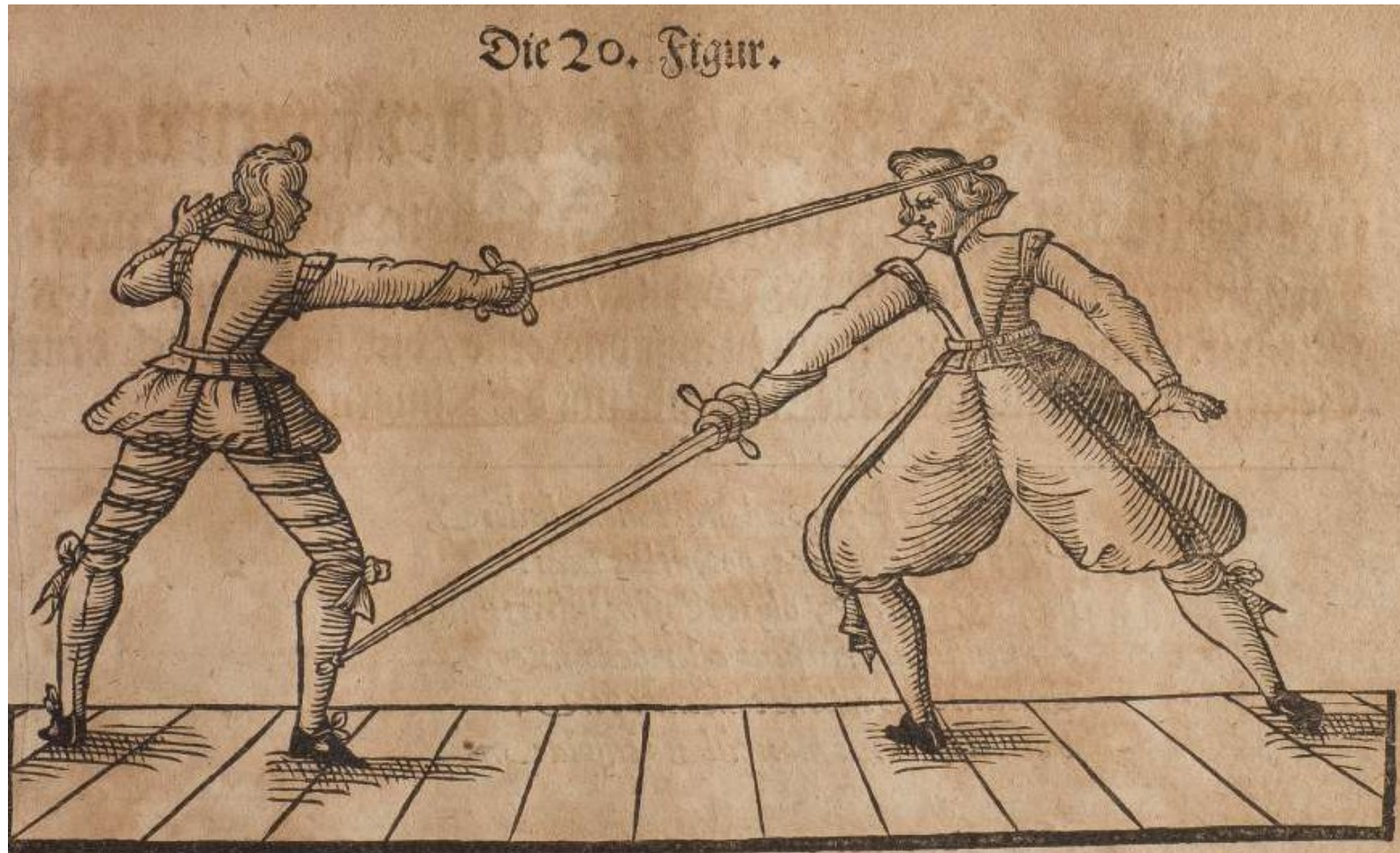
NEDRE PARERING

När Ers nåd ser att någon tänker hugga mot Ert ben, så kliver Ni till quinta och sänker klingan. Kliv sedan strax tillbaka från quinta till prima och hugg tillbaka ovanifrån.

20.

När Ers Nåd ser att någon igen tänker hugga mot Ers ben, så flyttar ni undan benet kvickt och låter klingan löpa av till höger och hugger honom i huvudet.

21.

När Ers Nåd ser att någon befinner sig framtill mot din klinga, och tänker hugga Ers Nåd i vaderna, så kliver Ni till quinta och parerar därmed. Sedan kliver Ers Nåd med det samma tillbaka till prima och hugger honom i ansiktet, och befinner Er hela tiden med klingan hållen rakt utsträckt.

22.

När Ers Nåd ser att någon hugger mot Era vader som innan, så sänker Ni klingan väl under hans och kliver djupt ned i tertia och stöter djupt mot hans skrev. Stanna vid hans kropp och vrid klingan om och låtsas att hugga mot hans huvud, men vänd om klingan och slå kors och svärdsnapp i ansiktet på honom eller vadhelst annat Ni vill göra.

23.

När Ers Nåd ser att någon befinner sig baktill mot din klinga och inte tänker gå igenom framtill mot Ers Nåds kropp, utan istället ser att han tänker hugga in framtill med full kraft, så kliver Ers Nåd med vänsterfoten och parering, och håller Er vänsterhand över hans klinga, och rycker ut Er värja under hans, och stöter honom med full kraft i bålen.

24.

När Ers Nåd, befinner sig framtill på hans klinga, så låtsas att ni vill skära honom i ansiktet. För han undan snittet, låter Ers Nåd spetsen sjunka och stöter honom i skrevet eller i midjan.

25.

När Ers Nåd ser att någon annan själv tänker göra samma ansiktssnitt och sedan stöta mot skrevet, så kliver Ers Nåd endast tillbaka till quinta, och parerar detta väl därmed. Kliv sedan strax tillbaka till prima och stöt eller hugg in.

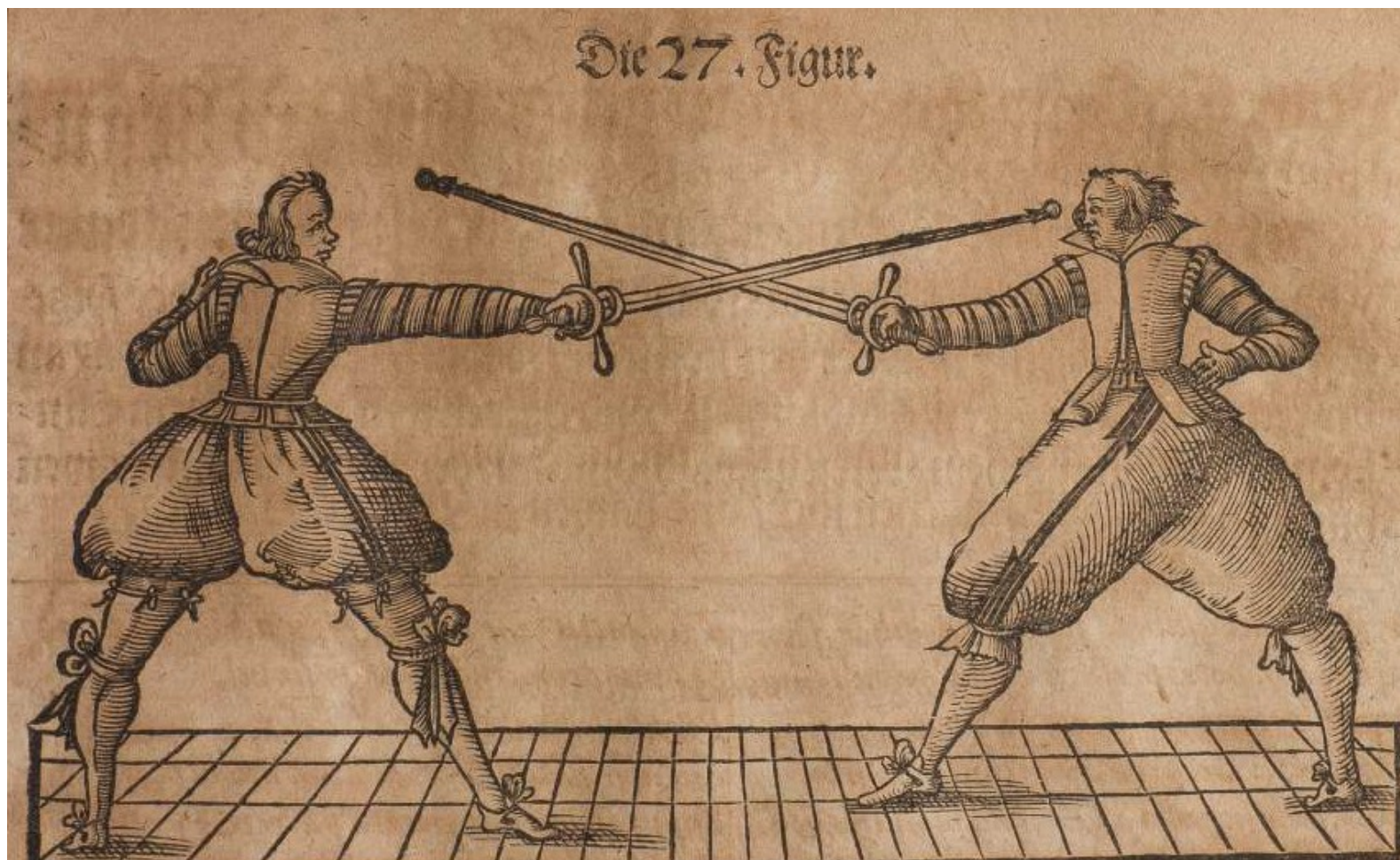
26.

När Ers Nåd vill ställa sig i gard så ställ Er med klingan rakt framför ansiktet en handsbredd över eller på marken. När Ers Nåd blir trött så kan Ers Nåd samt Ers klinga ligga i ro. Så fort nu Ers Nåd vill hugga eller stöta, så kliver Ni rakt fram upp i tertia och stöter djupt mot hans överkropp.

27.

När Ers Nåd står i lång gard och armen börjar bli trött, ställer sig Ers Nåd som sagt innan, så att Ers Nåds spets pekar något till höger, så tänker motståndaren att han kan överraska Ers Nåd med en stöt. Då kliver Ers Nåd upp i Tertia, och stöter baktill mot honom samtidigt. Vill Ers Nåd emellertid inte göra detta, och inte tänker rusa in med en stöt, så kliver Ers Nåd bara tillbaka till quinta och parerar hans stöt, och kliver sedan fram igen i fullbordad stöt, och hugger dit där steget går.

28.

När Ers Nåd vill använda sig av väjhugget (lat. Hugga till höger), så ställ Er med klingan framtill mot hans. I samma stund låtsas Ers Nåd som om Ni ville stöta in djupt framtill. För han undan stöten, låter Ers Nåd spetsen löpa av nedåt till höger och hugger honom i armbågen eller handen. Vänd i samma stund klingan och hugg mot honom baktill.

29.

Vill Ers Nåd hugga någon i armbågen, så rycker eller slår Ers Nåd undan hans klinga, och kliver upp i tertia, och hugger djupt mot armbågen. Sedan faller Ers Nåd med det samma från tertia till secunda, och ställer sig igen med utsträckt arm.

30.

När Ers Nåd ser att någon vill hugga in framtill mot Ert ansikte, så se noga till att så fort han tänker hugga, så flyttar Ers Nåd klingan och kroppen undan och kliver till quinta. Till densamma följer Ers Nåd efter med vänsterbenet och överhanden och använder landsknekthugget.

31.

Vill Ers Nåd igen ställa sig i guard, så ställer sig Ers Nåd med klingan i omvänd hand i så kallad spansk gard, men gör Er därmed inte öppen. Ser dock Ers nåd att någon vill hugga in eller stöta mot Ert underliv, stöter Ers Nåd djupt mot honom såsom steget går i quinta, på vilken sida Ers Nåd vill gå till, så se till stanna kvar i cirkeln.

32.

Fjärde garden: vill ers nåd göra sig öppen med kroppen, så han kan stöta eller hugga efter Ers Nåd, stöter han då, så för Ers Nåd undan stöten och kliver fram i quarta, och stöter med omvänd hand mot hans hals, och fäller klingan från quarta till secunda och ställ Er i gott försvar.

33.

När Ers Nåd ser att någon tänker rusa in, det må vara med ett hugg framtill eller baktill, igen, när någon befinner sig baktill på klingan och tänker gå igenom, och stöta framtill mot kroppen, och på samma sätt om han befinner sig framtill på klingan och vill gå igenom för att stöta baktill, så kliver Ers Nåd tillbaka bakåt i quinta så springer han in i spetsen. Om sedan Ers Nåd kliver med vänsterbenet från secundan till sextan så befinner sig Ers nåd rätt igen framför motståndaren.

34.

När Ers Nåd igen vill hugga någon baktill i huvudet, och han vill parera genom att falla fram i hugget, så låtsas Ers Nåd som om ni tänker hugga in med full kraft, gå igenom nedantill med spetsen, och kliv fram i quinta när han följer efter, så ränner han sig själv i spetsen.

35.

Vill Ers Nåd göra någon trött, i fäktning i övning eller i skarpt läge, och befinn Er på båda sidor av klingan och tryck motståndarens klinga ned, det må vara med hugg eller i genomgång. Ers Nåd kan även göra avbrott när han hugger, eller låter gå igenom nedantill, om Ers Nåd inte vill använda sig av tryckandet mot klingan.

36.

När Ers Nåd vill ställa sig i femte garden, så ställ er med klingan rakt mot kroppen och kliv vram med högerfoten på 5:an och stå med vänsterfoten på 2:an. Så fort någon tänker hugga djupt mot Ers Nåd, så kliver ni fram i parering i prima, och hugger mot hans ansikte. Ers Nåd kan också rycka honom till marken med sin klinga, såvida Ers Nåd skulle se läge för det. Det finns många sätt att använda garden på.

37.

När Ers Nåd ligger an framtill på hans klinga, så låtsas att ni vill hugga mot hans hand, vänd i samma stund om med spetsen och använd en vänd stöt mot honom.

38.

När Ers Nåd ser att någon vill angripa på Ers Nåds högra sida, vare sig det är med stöt, hugg eller fint, så följer Ers Nåd efter mot samma plats som han söker och gör samma sak likaledes. Angriper han Ers Nåd framtill, anfaller Ni samtidigt framtill mot honom, det må vara med hugg eller stöt.

39.

Befinner sig Ers Nåd baktill på klingan, så låtsas Ers Nåd som om Ni vill hugga in med full kraft, men vänd om och hugg baktill.

40.

Befinner sig Ers Nåd framtill mot hans klinga, så låtsas Ers Nåd att Ni vill hugga in baktill med full kraft, men vänd även här strax om, och hugg honom framtill i ansiktet.

41.

När Ers Nåd hugger någon framtill i ansiktet, och han strax tänker springa in i Ers Nåd, så kliv till quinta mot honom och fatta värjan i båda händer och stöt djupt mot honom, så stannar han långt undan Ers Nåd, och kan inte rusa in i Er.

42.

När Ers Nåd ser att någon för åttonde gången, vill hugga in framtill mot ansiktet, så gå igenom nedantill med spetsen, så kommer han inte åt Ert ansikte. Ers Nåd kan emellertid alltid stöta honom framtill i ansiktet, eller hugga till honom djupt, och även hålla fram spetsen rakt framför motståndaren.

43.

När Ers Nåd ser att någon tänker stöta nedantill mot skrevet, så stöt in innan han utför stöten, på det att Ers Nåds klinga blir först att stöta under hans.

44.

När Ers Nåd ser att någon tänker hugga in på utsidan mot Ers Nåds högerarm, så stöter Ers Nåd med omvänd hand in under hans klinga, så måste han hålla tillbaka sitt hugg.

45.

När Ers Nåd ser att Ers Nåd befinner sig med klingan framtill mot hans. Så gör Ers Nåd som om Ni skulle stöta eller hugga mot hans ansikte. För han undan stöten eller hugget, så låter Ni spetsen falla och stöter honom i skrevet.

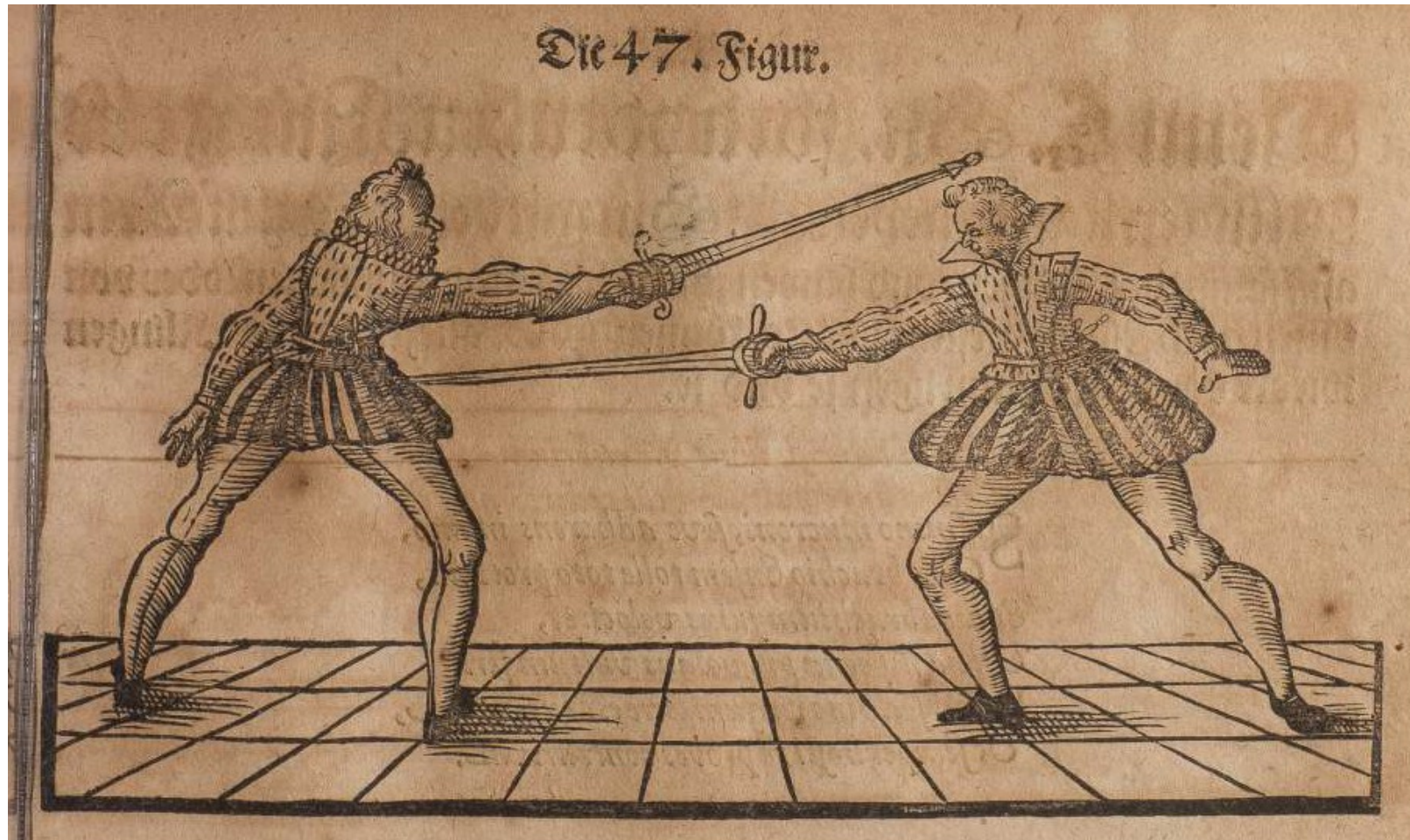
46.

När Ers Nåd ser att någon befinner sig högt med klingan, så låtsas Ni att vilja hugga in baktill med full kraft, men i samma stund då han vill parera hugget, så går Ers Nåd samt Ers klinga igenom inder hans klinga, och stöter honom rakt framtill i bröstet.

47.

När Ers Nåd befinner sig baktill på hans klinga, så låtsas som om Ni vill hugga in med full kraft framtill, men i hugget kliver Ers Nåd fram ordentligt med högerbenet och stöter honom i underlivet.

48.

När Ers Nåd befinner sig framtill eller baktill mot hans klinga, så lyfter Ers Nåd upp hela armen samt klingan och hugger honom i armbågen eller underifrån mot hans ansikte. Ers Nåd kan sedan alltid igen hålla fram klingan utsträckt mot motståndaren.

49.

När Ers Nåd ser att någon vill stöta in mot Er kropp framtill mot bröstet eller mot er mot hjärtegropen, så tag i akt att så fort han stöter, så kliver Ers Nåd en smula bakåt upp i quarta och stöter samtidigt med honom, så träffar Ni innan han tänker att han kan nå Ers Nåd, och i synnerhet när han befinner sig baktill mot klingan och vill gå igenom med spetsen undertill, så bör man iakttaga detta.

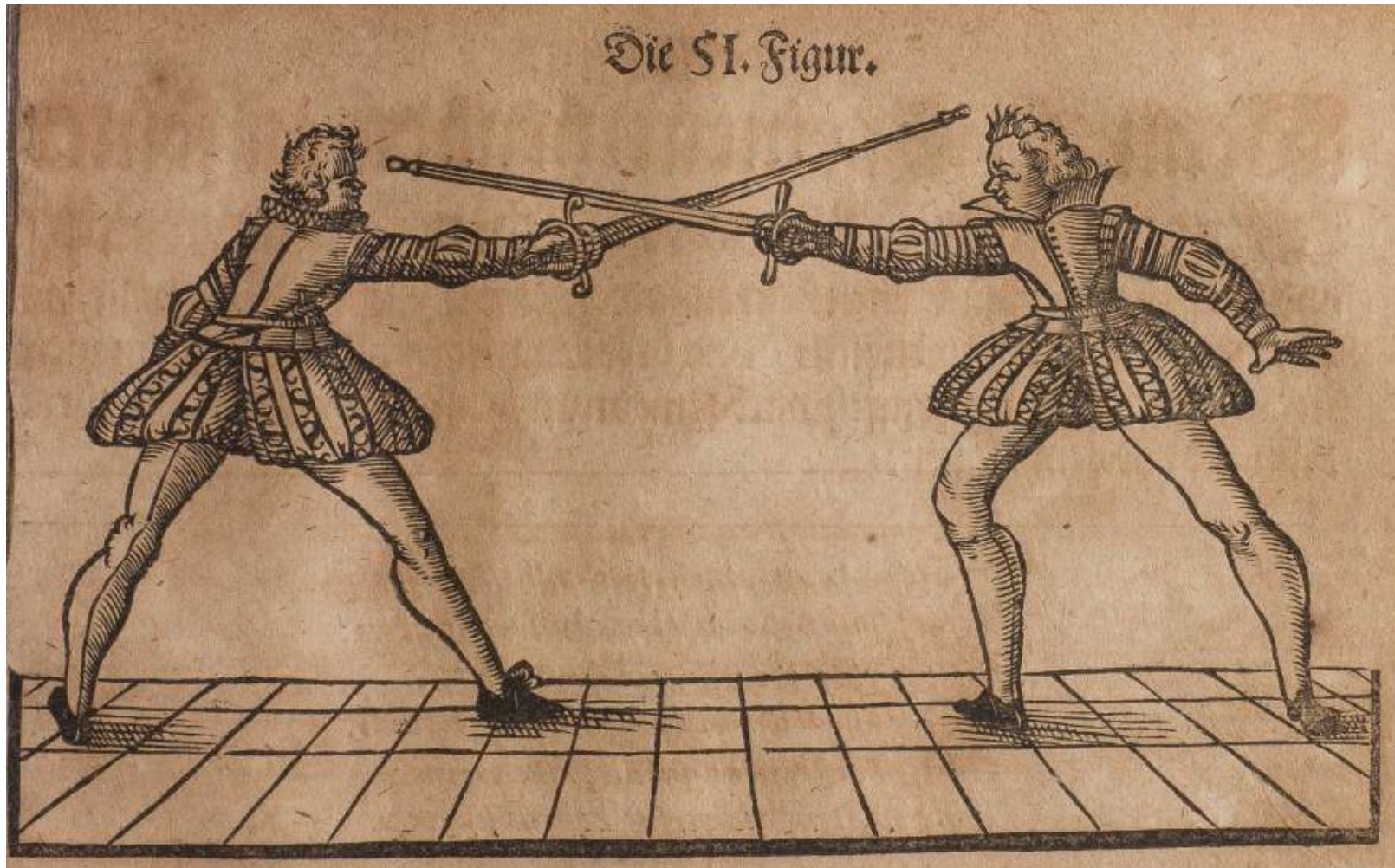
50.

När Ers Nåd ser att någon vill stöta djupt mot Ers underliv, såsom är vanligt nu för tiden, så kliver en smula bakåt till quinta så kan han inte göra något. Sedan kan Ers Nåd kliva till tertia och springa in i honom. Om Ni inte kan göra detta, så kan Ers Nåd kliva upp i prima, och igen befinna Er med utsträckt framför motståndaren. Ers Nåd kan emellertid avbryta detta stycke i inlöpandet eller i steget.

51.

När Ers Nåd befinner sig baktill mot hans klinga, så vänder Ni om Er klinga och hugger med full kraft framtill mot hans ansikte. Stå dock still i hugget, och låt därefter spetsen sjunka och stöt honom framtill mot hela hans kropp.

52.

När någon befinner sig på insidan av Ers Nåds klinga, och tänker hugga mot Ers Nåd i huvudet eller högersidan, så gör Ers Nåd så att så fort han skall till att hugga, så stöter Ers Nåd snabbt in under hans klinga mot hans strupe eller hals och befinn Er igen med rak klinga framför motståndaren igen.

53.

När Ers Nåd befinner sig baktill på någons klinga, och han vill gå igenom med full kraft under Ers Nåds klinga och stöta Er i kroppen, så gör Ers Nåd bara så att ni vänder undan hans stöt och kliver med Ers vänsterben till tertian därmed, så kan Ers Nåd stöta mot hans kropp. För han undan Ers stöt, så kan Ers Nåd vända om Ers klinga underifrån och hugga honom i huvudet, eller rycka undan hans klinga och arm med Ers högerhand, eller slå honom med kors och svärdsknapp i ansiktet.

54.

Befinner Ers Nåd sig igen baktill mot hans klinga, så går Ers Nåd igenom och just i genomgången framtill så låter Ni spetsen sjunka och stöter honom i kroppen samtidigt som Ni kliver fram i Tertia.

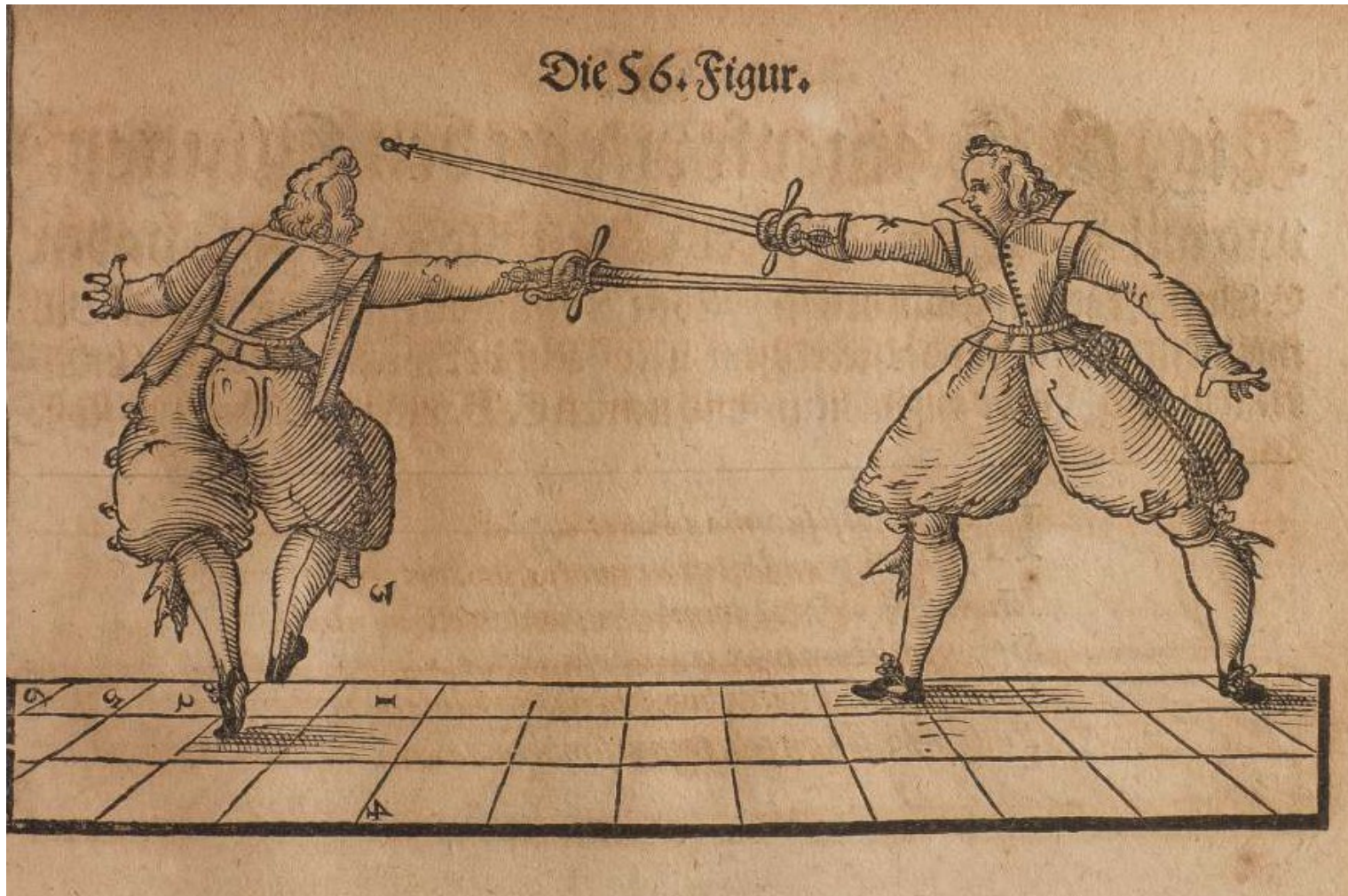
55.

När Ers Nåd befinner sig på insidan av någons klinga, så låtsas att Ni vill finta mot hans ansikte, bara att i finten sänker Ers Nåd spetsen, och faller in rakt mot hans kropp med stöten.

56.

Befinner sig Ers Nåd igen på insidan av hans klinga så gör Ers Nåd som så, att Ni fintar med spetsen mot hans ansikte, och just i stöten kliver Ers Nåd fram med vänsterfoten samt hela kroppen till tertia och stöter med kraft mot hela hans kropp eller midjan.

57.

Befinner sig någon framtill mot Ers Nåds klinga och fintar mot Ers Nåds ansikte, så skall Ers Nåd iakttaga stöten och med det samma, för Ers Nåd upp hans stöt med korset och med starkan framför ansiktet och ränner snabbt fram mot honom, och för med hela kroppen i stöten.

58.

Står Ers Nåd i färd med att, eller vill önskar fäkta med dolk, så skall Ers Nåd hålla noga uppsikt med motståndaren, och sätta fram högerfoten⁴ samt dolken och värjan med halva kroppen. Så fort han vill stöta mot Ers Nåd, så för Ers Nåd undan stöten med dolken och kliver fram med foten i prima och stöter mot hans huvud, och just i stöten låter Ers Nåd spetsen sjunka och stöter honom nedantill i de korta revbenen, så att han inte kan parera med dolken. Vill Ers Nåd inte stöta efter, så kliver Ni tillbaka med vänsterfoten till quinta och för undan alla stötar med dolken, tills Ers Nåd ser att Ni kan nå honom. Eller så kan Ers Nåd anfälla honom i cirkel, allteftersom läge för det uppstår.

⁴ Latinet säger vänster.

59.

När Ers Nåd vill fäktas på långt avstånd, vare sig på lek eller allvar, så gör Ers Nåd sig inte öppen framför ansiktet. Låter han sin spets sjunka och vill stöta mot Ers Nåds knä, eller hugga mot benet, eller söka något liknande mot Ers Nåds kropp, så faller Ers Nåd strax fram med en stöt ovan till sålunda mot hans bröst eller kropp, så att Ers Nåd hinner före honom. Håll väl uppsikt på Ers Nåds steg.

60.

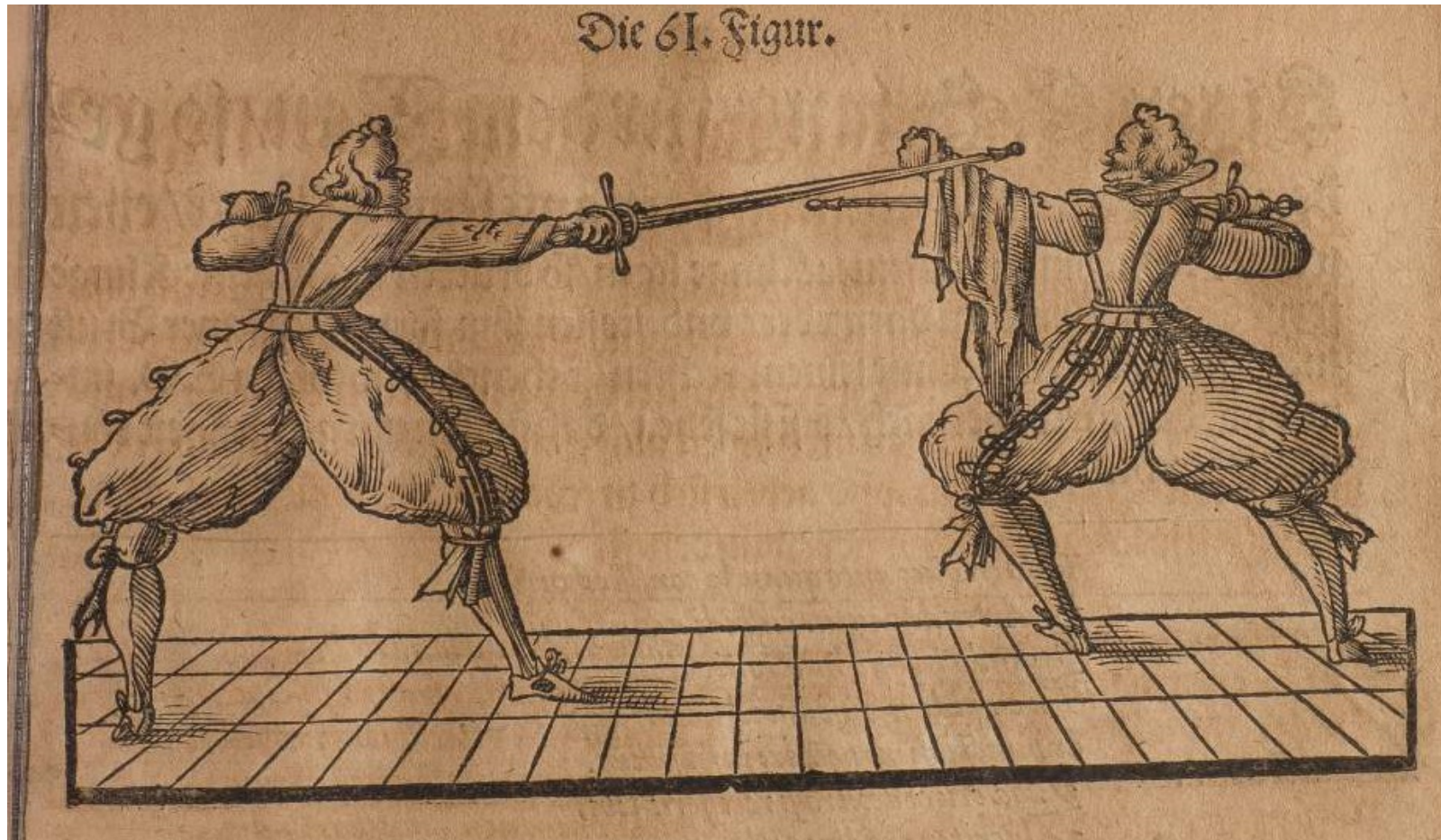
Om någon befinner sig med sin klinga baktill mot Ers Nåds klinga, och vill stöta in högt mot Ers Nåds ansikte, så håll noga uppsikt på hans stöt. Är det en full stöt⁵, så kliver Ers nåd in i quarta, så träffar Ni innan han Er.

⁵ Lat. Omnibus viribus - "med full kraft"

61.

Kommer någon mot Ers Nåd, och vill hugga eller stöta mot Ers Nåd, och i synnerhet vid universiteten, när man går till eller från krogen, då tillfället ofta ges att två ryker ihop med varandra, så vänder eller slår Ers Nåd sin mantel om sin vänsterarm och för undan hans hugg, och kliver in med ett hugg mot honom och stöter eller hugger tillbaka mot honom, utan att ge möjlighet för parering, ända tills fienden är övervunnen eller flytt.

62.

Befinner sig Ers Nåd långt utsträckt inför motståndaren, så håll god uppsikt framtill på hans klinga, även när Ers Nåd befinner sig baktill på hans klinga, så trycker Ers Nåd hans klinga nedåt en handsbredd in, och stöter honom framtill i bröstet. Kliver han tillbaka med högerfoten, följer Ers Nåd alltid efter med kraft, tills Ni ser att Ni får tillfälle att vinna över honom.

63.

Har Ers Nåd lust att fäktas med någon, så gå inte ur triangeln eller cirkeln. Om det emellertid är någon som vill försöka att angripa alla ställen på kroppen, så håller Ers Nåd flitig uppsikt på Ers kropp. Ser dock Ers Nåd att han har lust att träffa framtill, så låter Ers Nåd honom komma an något, men inte för nära, och just i genomgången kliver Ers Nåd tillbaka i quarta och stöter honom med omvänd hand högt mot hans ansikte. Ers Nåd kan även i den höga stöten låta spetsen sjunka och stöta honom i midjan. Sedan faller Ers Nåd igen fram med högerfoten i secunda och ställer Er igen med rak klinga framför motståndaren.

64.

När ni två är arga på varandra, och ingen vill ge efter för den andre, och den ene på allvar tänker ta den andres liv och lem, så skall dock den ene hålla god uppsikt och akta sig för sin fiende, tills han får tillfälle att övervinna honom. Ty när två stöter samtidigt mot varandra, så har ingendera någon teknik med sig och ingen ära vinnas ur det för någondera parterna, hur duktig man än är, och glömmet de härliga stegen, för att göra mer än en stöt, där det finns mycket läge till. Men om någon vill använda dolken till att skydda sitt liv, så kan man därigenom komma mer till skada än till nytta, i synnerhet om man inte lärt sig det. Därför råder jag till att man bör använda försiktighet, och inte glömma fotarbetet, så vinner man lov och pris inför fienden.

65.

Ser Ers Nåd att någon vill ränna in framtill mot Ers Nåds ansikte, och i synnerhet när han vill stöta högt mot Ers Nåds huvud, så skall Ers Nåd hålla flitig uppsikt på hans stöt och inte hålla vänsterhanden långt från bröstet, och just i stöten ser Ers Nåd till att Ni kan slå undan stöten samt klingan och armen, kliver fram något med högerfoten och stöter honom rakt igenom. Det kan dock Ers Nåd också visa honom väl, vad som menas med det, och enbart sätta värjan mot kroppen på honom, då Ni inte vill använda sticket.

66.

Vill Ers Nåd ställa sig utsträckt framför motståndaren, så låter Ers Nåd inte binda vid klingan. Går han då igenom undertill, och tänker stöta mot Ers Nåds kropp, så stannar Ers Nåd kvar med spetsen framför hans ansikte, så kan han inte träffa Er undertill med stöten. Dock måste Ers Nåd föra undan hans stöt ordentligt, eller vända ut denne med Er klinga. Dock måste Ers Nåd akta sitt ansikte, och inte låta sig förledas med sin klinga, utan hela tiden hålla den mot sin motståndare.

67.

Befinner sig Ers Nåd baktill på hans klinga, så trycker Ers Nåd hans klinga ned med starkan på värjan, och stöter i trycket fram mot hans kropp. Håll sedan till varje tid klingan utsträckt mot motståndaren.

68.

Befinner sig Ers Nåd på insidan av hans klinga, och vill hugga honom i hosorna, eller stöta mot dem, så skall Ers Nåd hålla god uppsikt därpå. Låter han sin klinva falla och vill hugga eller stöta, så låter Ers Nåd santidigt spetsen gå mot hans huvud, och stöter honom i ansiktet eller mot halsen, och gör Er heller inte öppen för honom.

69.

Ser Ers Nåd att någon vill stöta med full kraft nedantill mot Ert underliv, så håll noga uppsikt på hans stöt, och i samma stund som stöten kommer kliver Ers Nåd tillbaka i quinta, och stöter med utsträckt arm mot hans strupe, på så sätt att spetsen inte hamnar högt över huvudet, utan rakt mot hans ansikte, så får han vad han förtjänar.

70.

Vill Ers Nåd fäktas skarpt med någon i hugg och stöt med värja och dolk, så skall Ers Nåd taga i akt första stöten med dolken, så att motståndarstöten missar, och ställ Er med klingan och starkan rakt framför motståndaren, och stöt strax därefter, tills Ers Nåd ser att Ni kan överkomma honom och snabbt stöta efter honom.

71.

Vill Ers Nåd att ta starkan från värjan hos någon, så ställ Er med vänster ben och klingan fram och med kroppen halvböjd, och kliv fram med högerbenet och stöt, och ryck hans klinga ned med kraft, och hugg med all kraft ned mot hans ansikte, och ställ Er igen med klingan långt utsträckt inför motståndaren.

72.

Vill Ers Nåd ränna in mot någons huvud, så befinn Er framtill på hans klinga och för spetsen igenom under hans klinga, och ränn igenom mot hans huvud, så att hans klinga hamnar högt upp.

73.

Ser Ers Nåd att någon tänker stöta Er i skrevet, så kliver Ers Nåd något bakåt med högerfoten till quinta och parerar stöten väl. Sedan kliver Ers Nåd fram igen med högerfoten och klingan och stöter eller hugger igen mot honom.

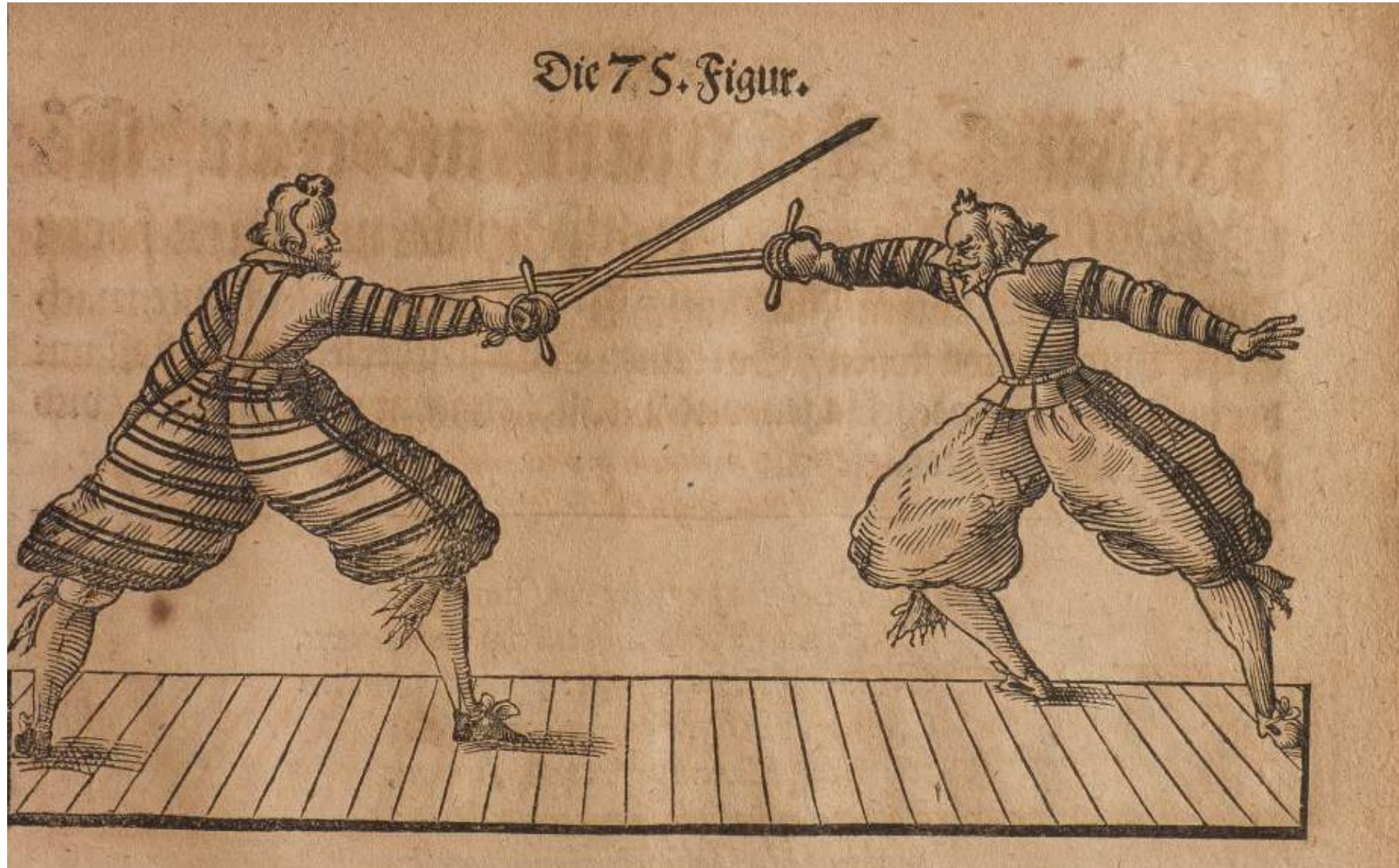
74.

Vill Ers Nåd inte binda med klingan mot någon, så för Ers Nåd hela tiden spetsen nedantill igenom, och försöker förleda honom vid hans klinga, var Ni kan med en stöt runt om i cirkeln.

75.

Befinner sig Ers Nåd baktill mot någons klinga, så kliver Ers Nåd fram med omvänd hand och klinga och stöter honom framtill mot bröstet.

76.

Vill Ers Nåd ställa sig i nederländsk gard, så håller ni värjan baktill med svärdsnappen samt hela handen till att stöta, och när han samtidigt vill stöta nedantill mot Ers Nåds underliv, så kan Ers Nåd till varje tid slå undan hans stöt med vänsterhanden, och hela tiden stöta mot hans kropp, och detta är en stöt som är svår att parera.

77.

Om någon vill rusa in i Ers Nåds midja, så kliver Ers Nåd bara ihop med benen mot motståndaren. Ser Ers Nåd att han då vill stöta djupt mot kroppen, så slår Ers Nåd hans stöt undan, och kliver fram med högerfoten i prima, och rusar in mot hela hans kropp och använder triangeln och cirkeln med stegen som Ni hittar i denna bok, så kan Ers Nåd till varje tid veta att de är rätt och bra.

78.

Om någon skulle förekomma Ers Nåd, och denne alltid vill stöta framtill mot Ers Nåd på insidan av klingan, eller när han befinner sig baktill och tänker gå igenom med spetsen framtill mot Ers Nåds kropp eller bröst, och när han också samtidigt inte binder vid klingan, så håller Ers Nåd alltid flitig uppsikt på hans stöt, och just i själva stöten, så går Ers Nåd igenom nedantill under hans klinga, så att han då mot Ers Nåds klinga stöter iväg helt bort och missar, så kan han inte komma in på Ers Nåds liv, och göra något av vad han vill mot Er.

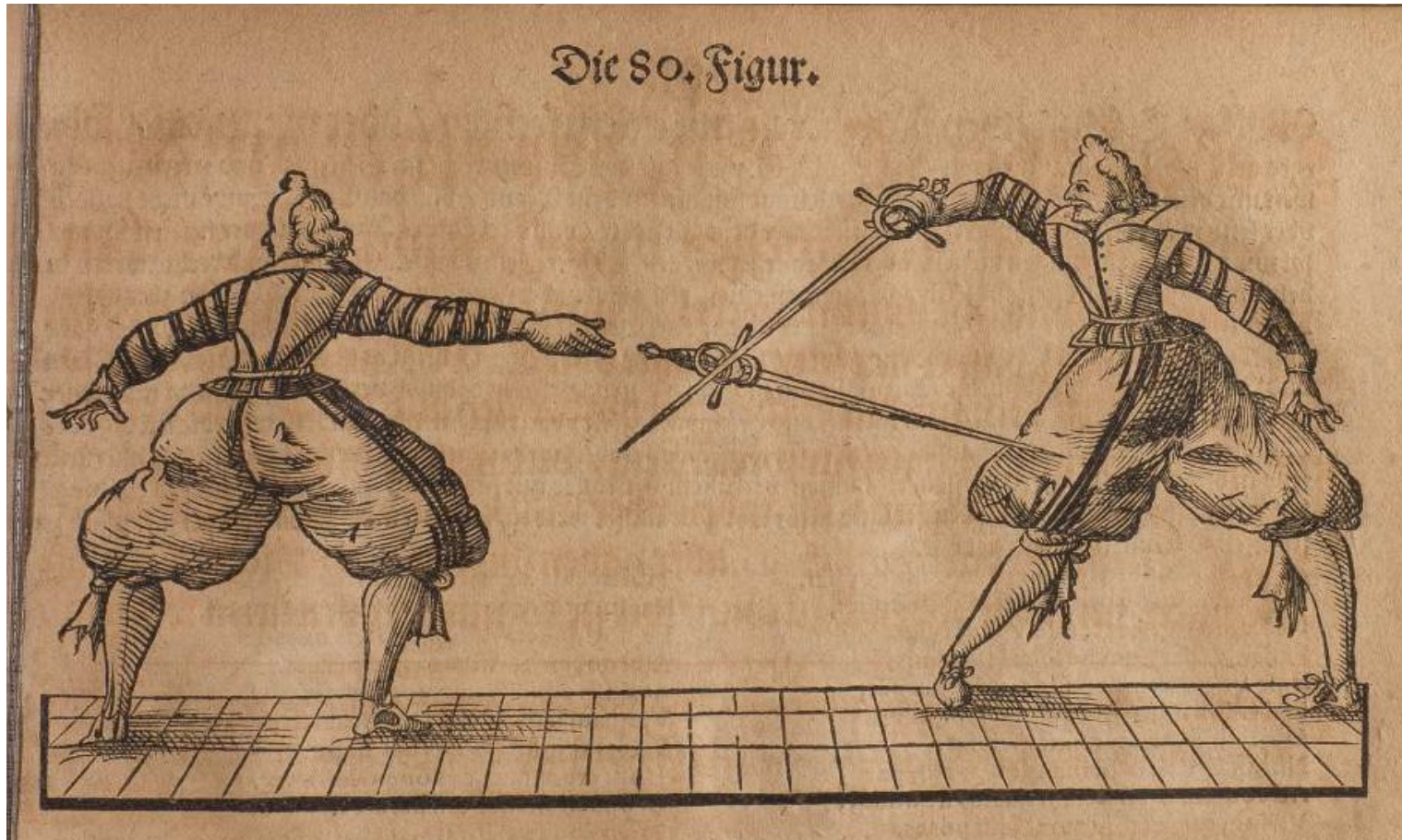
79.

Vill Ers Nåd använda sig av värjkastet, i synnerhet om Ni befinner Er inför två eller tre andra, dag eller nattetid, så måste Ers Nåd hålla flitig uppsikt på både stöt och hugg, och flitigt parera. Blir dock Ers Nåd trött, så att Ni inte håller ut mer, och i synnerhet om Ert liv är i fara, så fattar Ers Nåd värjan baktill vid knappen och drar den ut med hela kroppen och kastar den mot hopen av fiender (lat. närmsta motståndare), och ser Er om efter nästa goda fördel eller tar till flykten, så Ni i nöden kan behålla liv och lem, då inget annat är att föredra än livet hellre än döden.

80.

Ser Ers Nåd att någon annan själv vill kasta värjan mot Er, så gå runt i cirkeln, och håll ditt försvar mot honom. Ser Ers Nåd emellertid att han för undan sin klinga från Ers Nåds, så kliver Ers Nåd med vänsterbenet bakåt i quarta och fäller ned hela klingan framför kroppen och för undan stöten och klingan, så att hans klinga hamnar ovan till över Ers Nåds klinga, så kan han intet mer göra mot Ers Nåd, medan Ers Nåd själv därefter kan göra vad Ni vill mot honom.

81.

Vill Ers Nåd fäktas mot någon med två värjor, eller om någon annan vill göra detta mot Ers Nåd, så håller Ers Nåd alltid spetsarna rakt mot ansiktet på honom, och kliver ej för brett med högerfoten och klingan mot motståndaren, och ser till att spetsen heller inte befinner sig för högt ovanför hans huvud, utan lite grann under ansiktet, samt den andra värjan i vänsterhanden skall endast användas till parering. Skulle det vara så att Ers Nåd stöter lika bra med båda händerna samtidigt, så kan man angripa någons klinga. Ser Ers Nåd emellertid att han snabbt stöter från sig, så fångar eller parerar Ers Nåd hans stöt och stöter snabbt igen mot honom. Vill Ers Nåd hugga mot honom, så kan Ni göra det lika väl, då det är en bra sak att kunna både stöta och hugga samtidigt, och man kan skada många duktiga geseller därigenom, eftersom då måste den ena träffa den andre med list, då list och snabbhet överträffar den andre mycket mer. List i värjan kan ingen tänka ut, vem det än är, eller även i dessa mina stycken är det det bästa i denna värld, att hugga, stöta rusa in, finta allt är bra mot fienden. Det bör också nämnas att bruket att fäktas med två värjor är inte så vanligt här i Tyskland, utan man lär sig hellre att handskas med en.

82.

Ibland händer det dock att två kommer samman som båda är duktiga med värjan, såsom i Italien och Frankrike, och den ene vill skada den andre på allvar, och ingen vill ge vika för den andre i vredesmod. När de båda stöter eller rusar helt igenom, så händer det ofta att båda två står med klingan dragen och stannar kvar på platsen, och i synnerhet om det finns drycker att tillgå. Då vill den ene vill se den andre huggen. Därför råder jag till att man låter den faran vara. Italienarna och fransmännen är något snabbare på fötterna än vi för tiden här i Tyskland. Jag vill ge rådet att man använder mina steg och iakttar dem väl, så kan var och en värja sig mot sin fiende med Guds hjälp. Kan han inte, så må var och en göra vad som han kan bäst, så kommer Herren också hjälpa. (lat. På vilket sätt du än tvingas, så fäktas hårt, och akta dig: lyckan står den starke bi, men mången kommer till skada som övermodig)

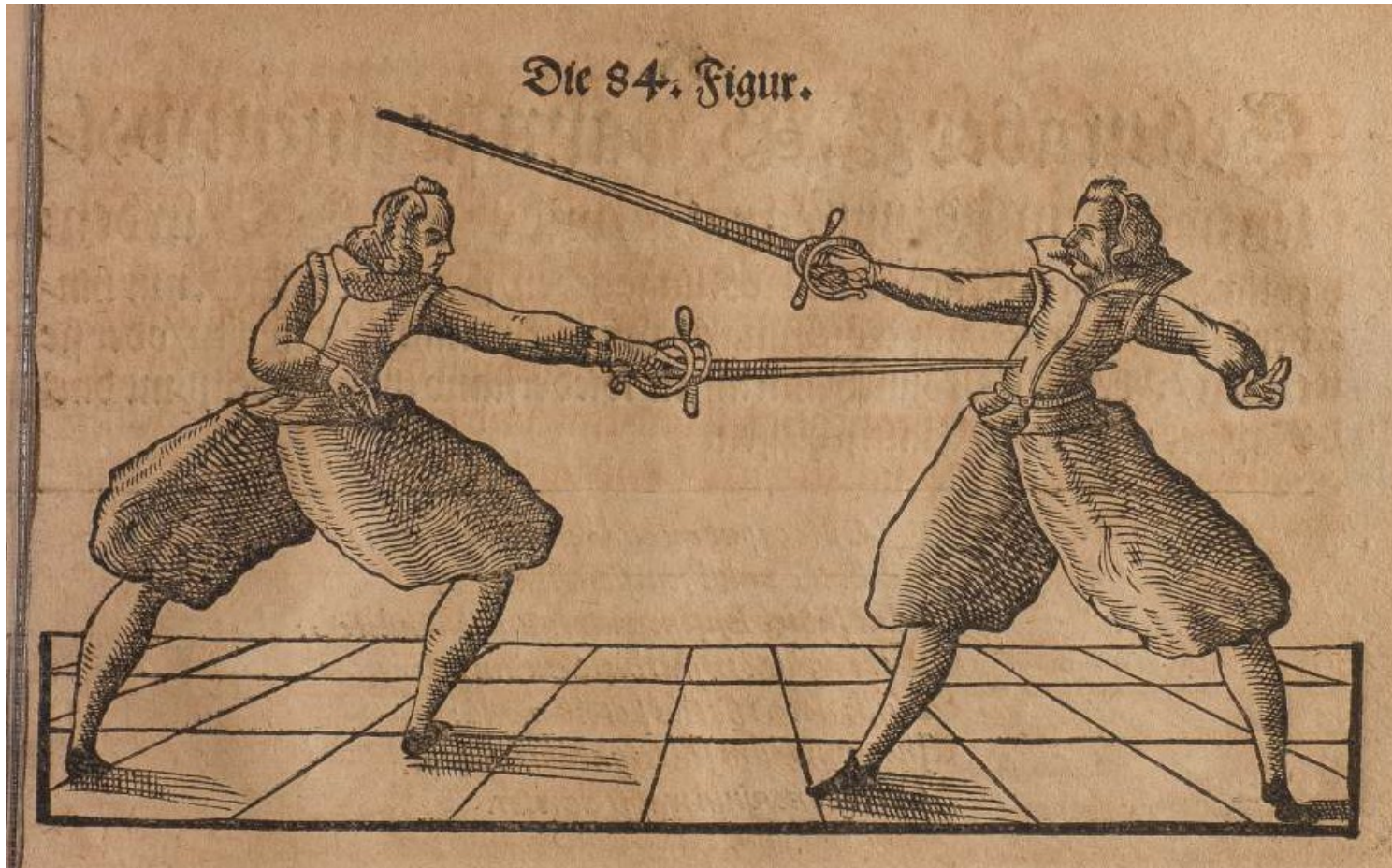
83.

Ser Ers Nåd emellertid att någon vill ränna in med full kraft mot Ers Nåd på dessa sätt, så håll god uppsikt på personen. Kommer han i fullt språng mot Ers Nåd, så faller Ers Nåd klingan till marken, så att han rusar iväg över Ers Nåd, och sedan lyfter Ni upp spetsen högt i samma stund, så att han ränner sig själv in i klingan, och Ers Nåd kan stöta honom rakt igenom, eller att han ränner igenom sig själv. Det är priset för att rusa in, när han inte kan det väl.

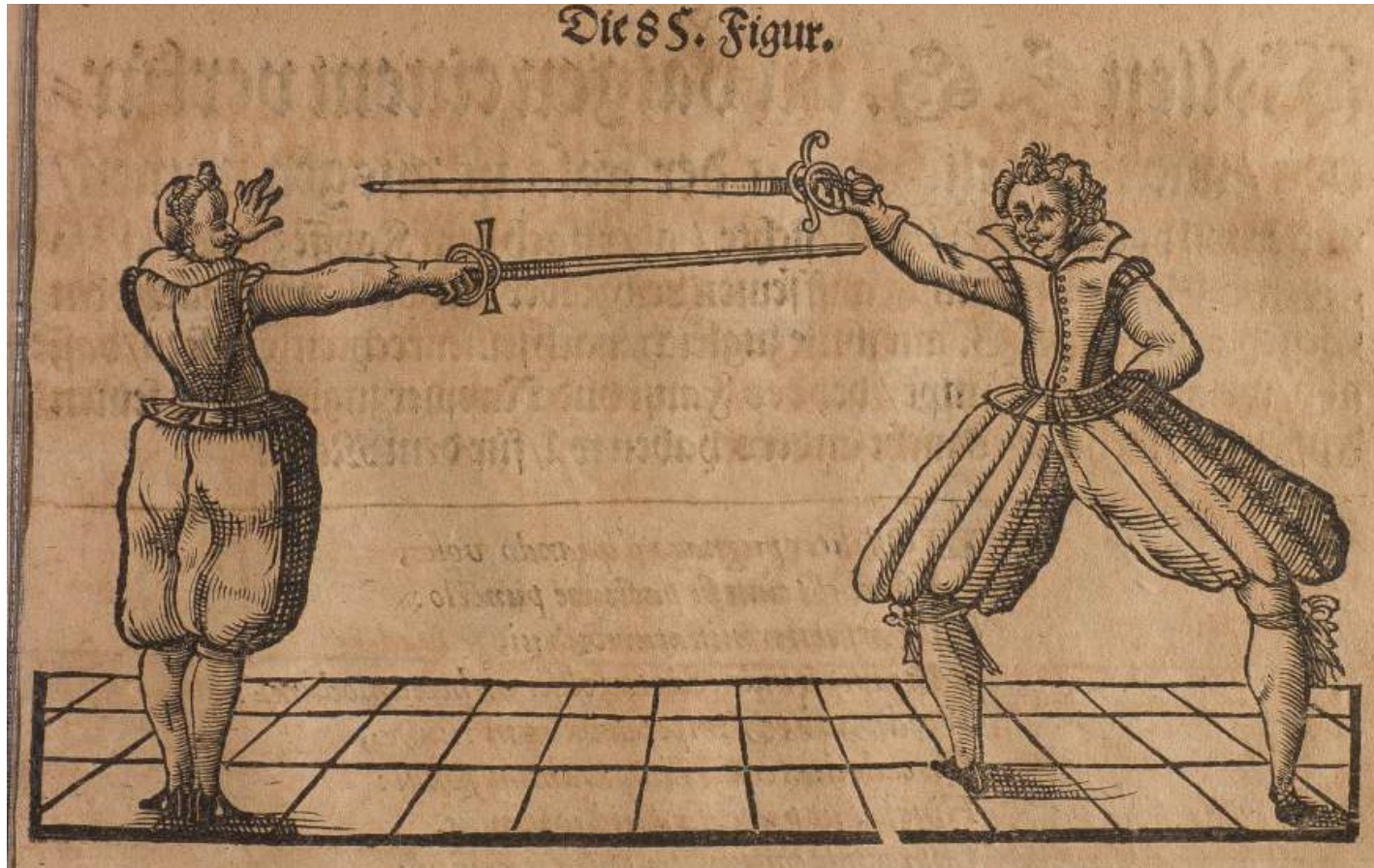
84.

Står Ers Nåd inför motståndaren, i fäktning på lek eller allvar, och befinner sig baktill på Ers Nåds klinga med sin spets nära Ers Nåds hjalt, och han vill hugga in djupt mot Ert huvud, så dyk ned snabbt med hela kroppen in under hans klinga och stöt fram rakt igenom honom i samma stund han hugger, eller gör vadhelst Ers Nåd vill och kan, och spring tillbaka med klingan igen strax därefter, och stå i gott försvar inför motståndaren.

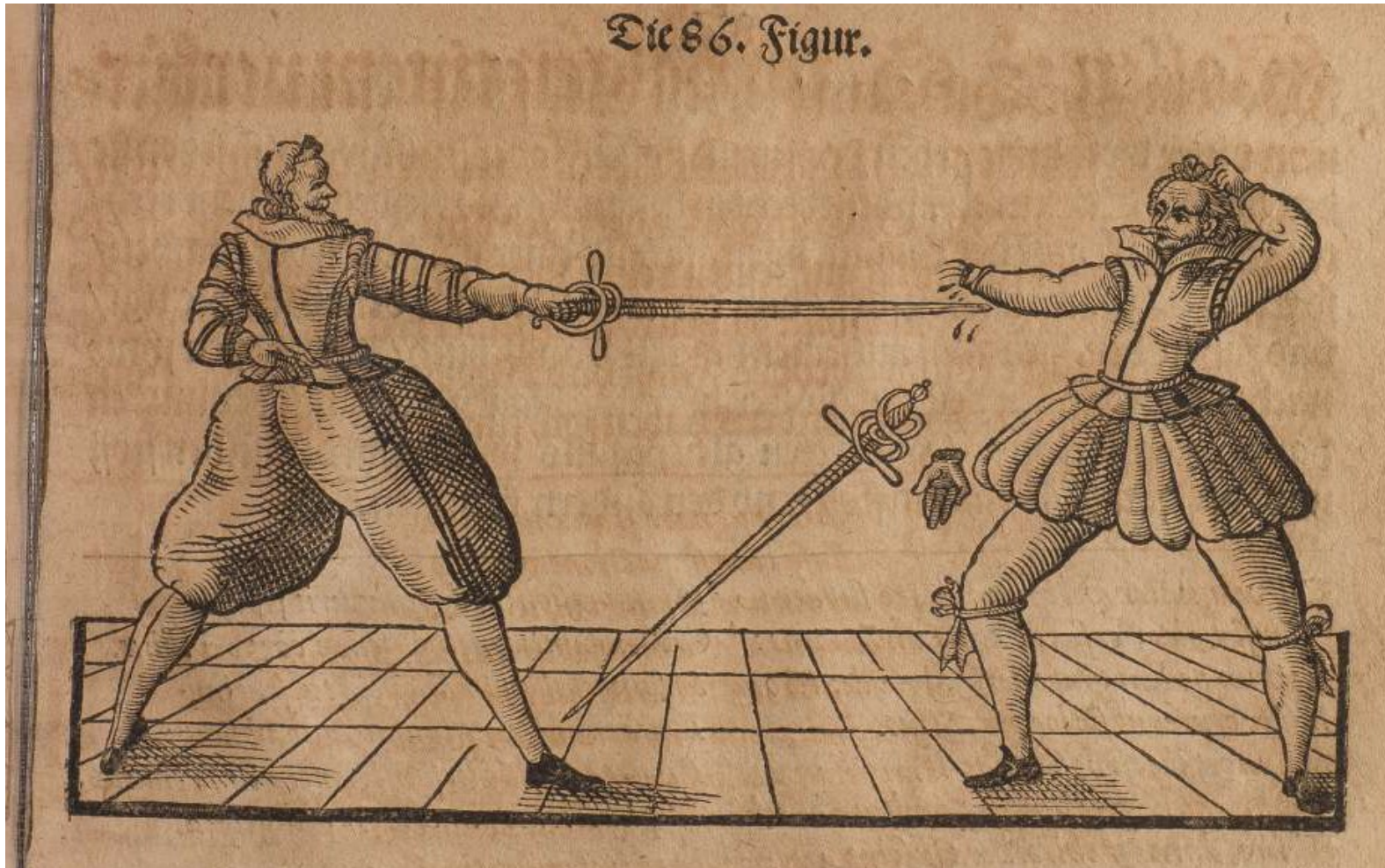
85.

Ser emellertid Ers Nåd att någon vill hugga till Er i huvudet och rusa in i Ers Nåd, eller vill ducka in under klingan, så kliver Ers Nåd endast bakåt till Prima(Latinet säger Sexta), så kan han inte göra något, eller träffa Er. Men Ers Nåd kan alltid göra motvärn, eller kasta värjan mot hans hud(sic).

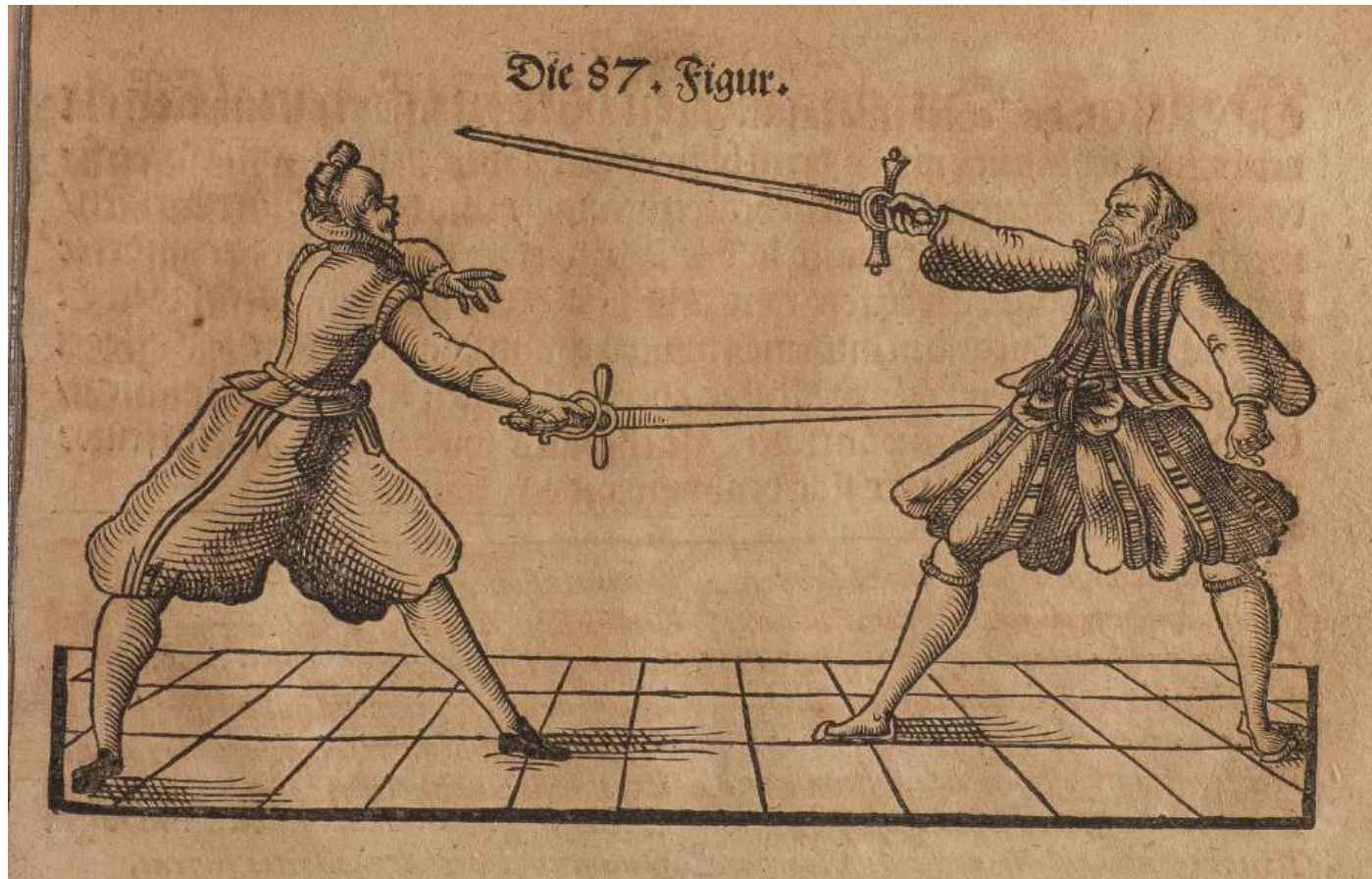
86.

Vill Ers Nåd i skarp strid lemlästa någon, och i synnerhet när du fört undan en stöt och han tänker hugga högt mot Ers Nåds ansikte eller huvud, så håller Ers Nåd flitig uppsikt på hans kropp, och i samma stund han hugger högt mot ansiktet, hugger Ers Nåd samtidigt med honom mot hans högerhand, så att om du har tur, ligger både hand och värja framför hans fötter, vilket är ett passande straff för honom.

87.

Vill Ers Nåd för fjärde eller femte gången lägga någon under din klinga, vare sig med stöt eller hugg, så ställer Ni vänsterfot framför den högra och stå med högerfoten i quinta. Så fort han då vill stöta eller hugga kliver Ers Nåd fram i hugget så att vänsterarmen befinner sig framför ansiktet och fångar hugget med en kraftig handske och stöter mot hela hans kropp. Stöter han, slår Ers Nåd hans stöt undan med vänsterhanden och kliver på samma sätt vidare nära honom med samma stöt, så kan han inte följa upp sin stöt med en till.

Ser Ers Nåd att någon kommer mot Er med en slaga nattetid, och tänker slå Ers Nåd (såsom brukar hända vid universiteten när man går från krogen och angrips av stadsvakten, när som oftast någon gjort något mot stadsvakten innan, och en annan kommer som då måste sota för vad den andre gjort, så slår Ers Nåd manteln om vänsterarmen och springer under hans slaga med full kraft så att var och en som vill slå på så vis, slår undan och missar ovan till. Har Ers Nåd möjlighet till det, rycker Ni slagan ur handen på honom till skydd för Ert liv och lem.

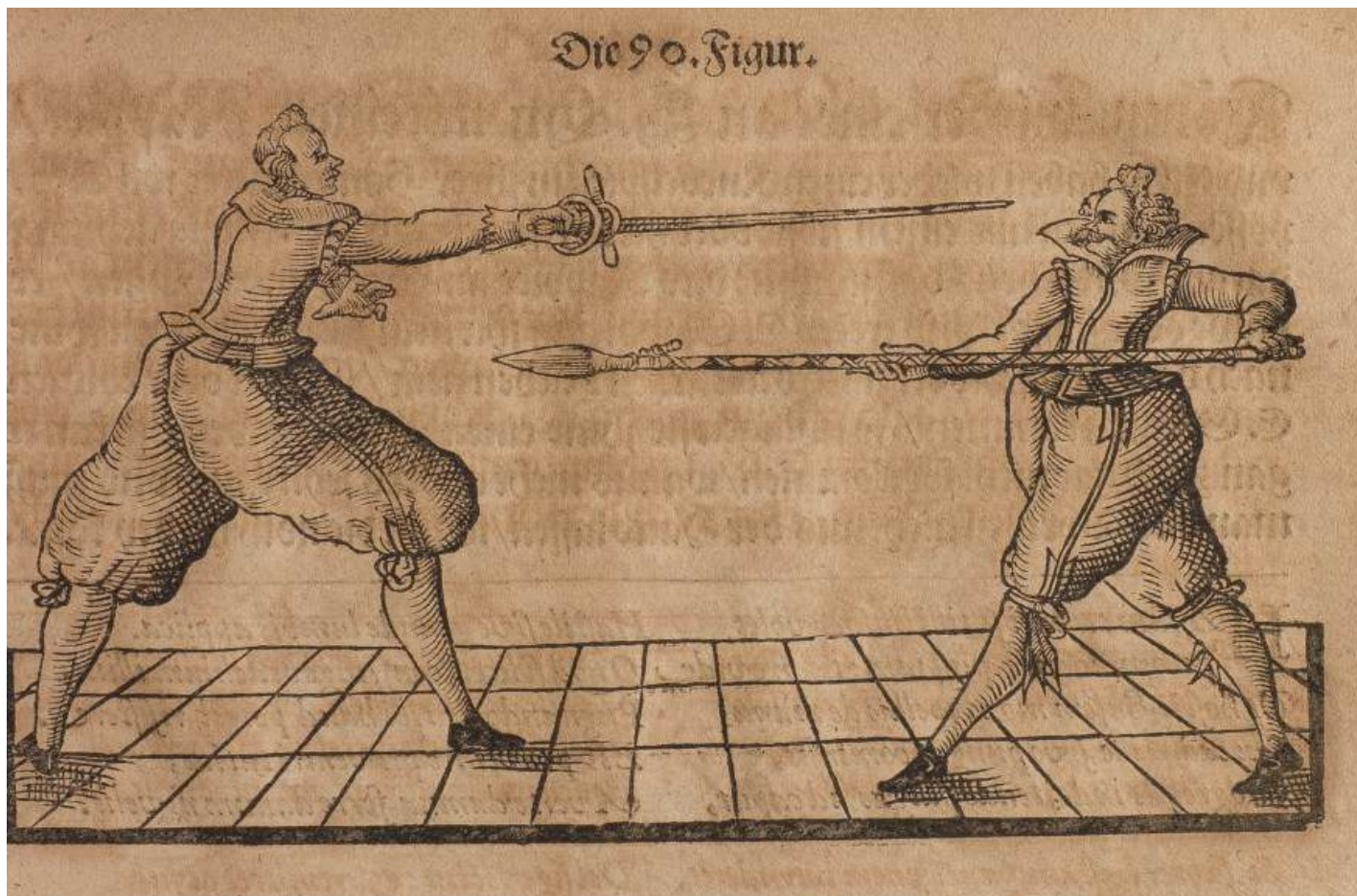
89.

Kommer någon mot Ers Nåd med ett spjut, vare sig det är på landet eller varhelst annars, och han vill stöta eller slå Ers Nåd, och Ers Nåd inte har något annat än en värja med sig, så ser Ers Nåd till och tar väl i akt slaget. Lyfter han upp armen för att slå, så springer Ers Nåd in under hans spjut, och får möjlighet att brotta det loss från honom. Om inte sätter Ers Nåd värjan i kroppen på honom för till försvar för liv och lem, eller vadhelst Ers Nåd vill göra med en sådan fiende, måste hållas väl i akt.

90.

Har Ers Nåd ett spjut i handen och vill gå att spatsera, och någon kommer med värja mot Ers Nåd och vill hugga eller stöta mot Ers Nåd, så håll då noga uppsikt: vill han ducka under spjutet med en stöt eller rusa in, så skall Ers Nåd inte hålla spjutet högt, utan hålla starkan rakt mot hans bröst. Vill han inte stöta och istället tänker bege sig till att hugga, så fort han då skall till att hugga mot Ers Nåds kropp eller huvud, så stöter Ers Nåd honom i hugget under hans klinga mot halsen eller mot bröstet, så kan han inte fullborda sitt företagande.

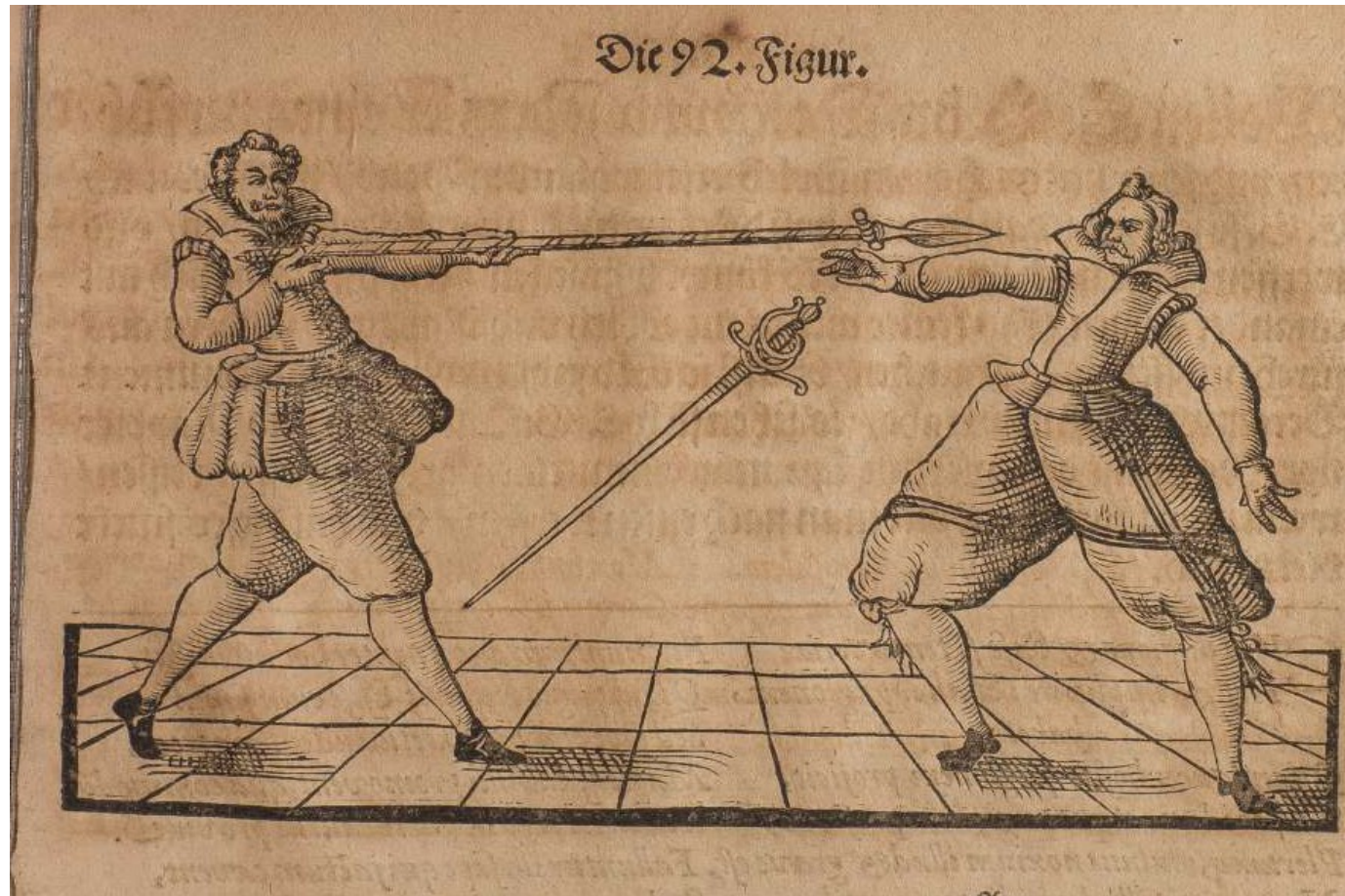
91.

Om någon återigen kommer mot Ers Nåd med värja och Ers Nåd själv, såsom innan har ett spjut i handen, och han ställa till det för Ers Nåd med en stöt eller hugg, så håll flitig uppsikt därpå, och se till att slå hans värja ur handen på honom vare sig han hugger eller stöter. Kliv sedan ordentligt fram mot honom och slå honom i huvudet eller de korta revbenen. Om Ers Nåd får tillfälle, kan man även slå armen itu på honom, så kan han inte göra något som helst. Här gäller det att förekomma innan man blir förekommen då nöden kräver det.

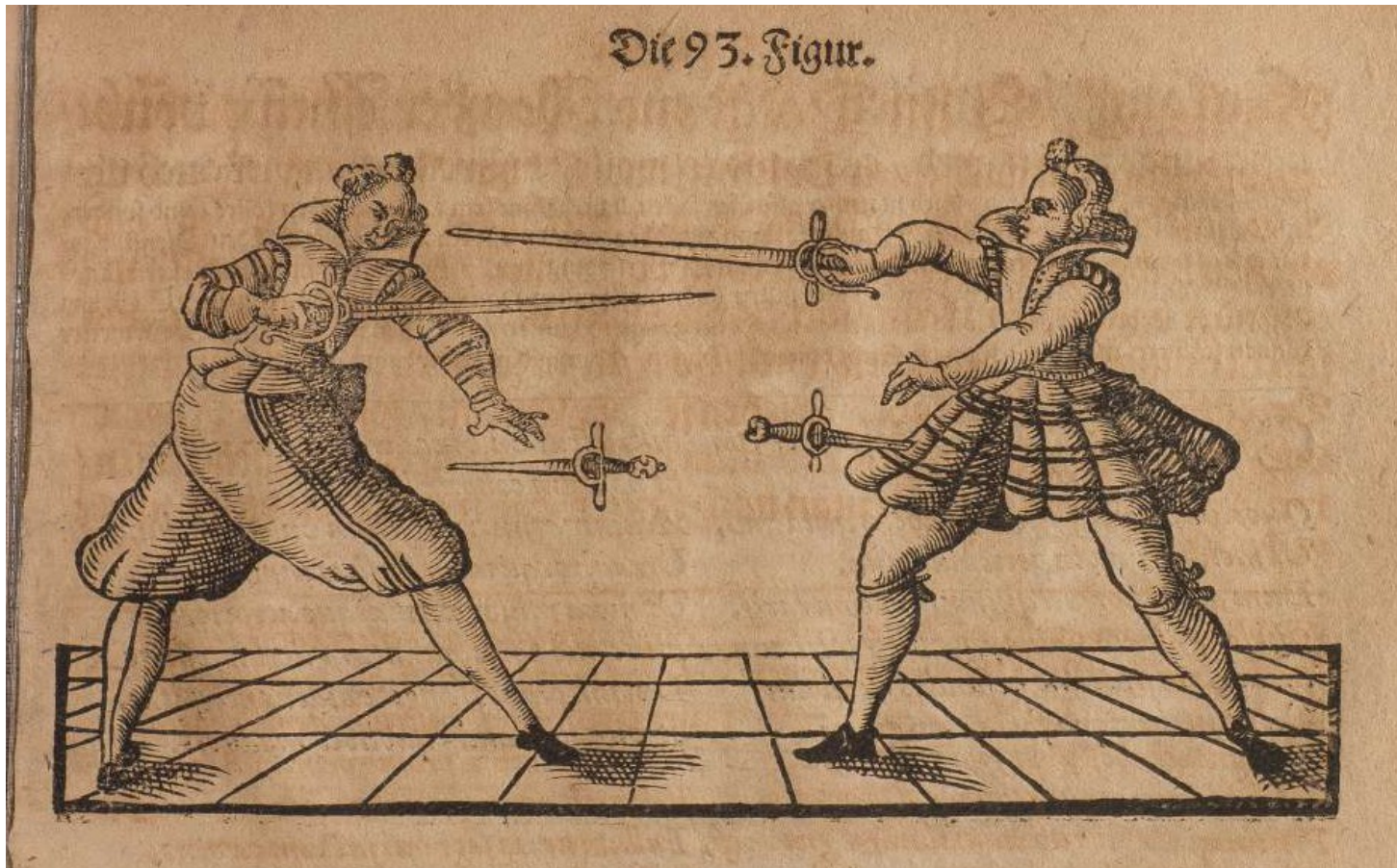
92.

Ser Ers Nåd att någon tänker kasta värjan och Ers Nåd här för fjärde gången har ett spjut i handen, så håll noga uppsikt på kastet, så att det stoppas rätt nedåt mot marken. På så sätt är han helt värnlös och Ers Nåd kan rusa efter med spjutet, eller springa efter och slå honom sönder och samman, om inte Ers Nåd vill kasta spjutet efter honom. I språng kan man även i nödfall hålla ifrån sig två eller tre personer om man är duktig att använda spjutet.

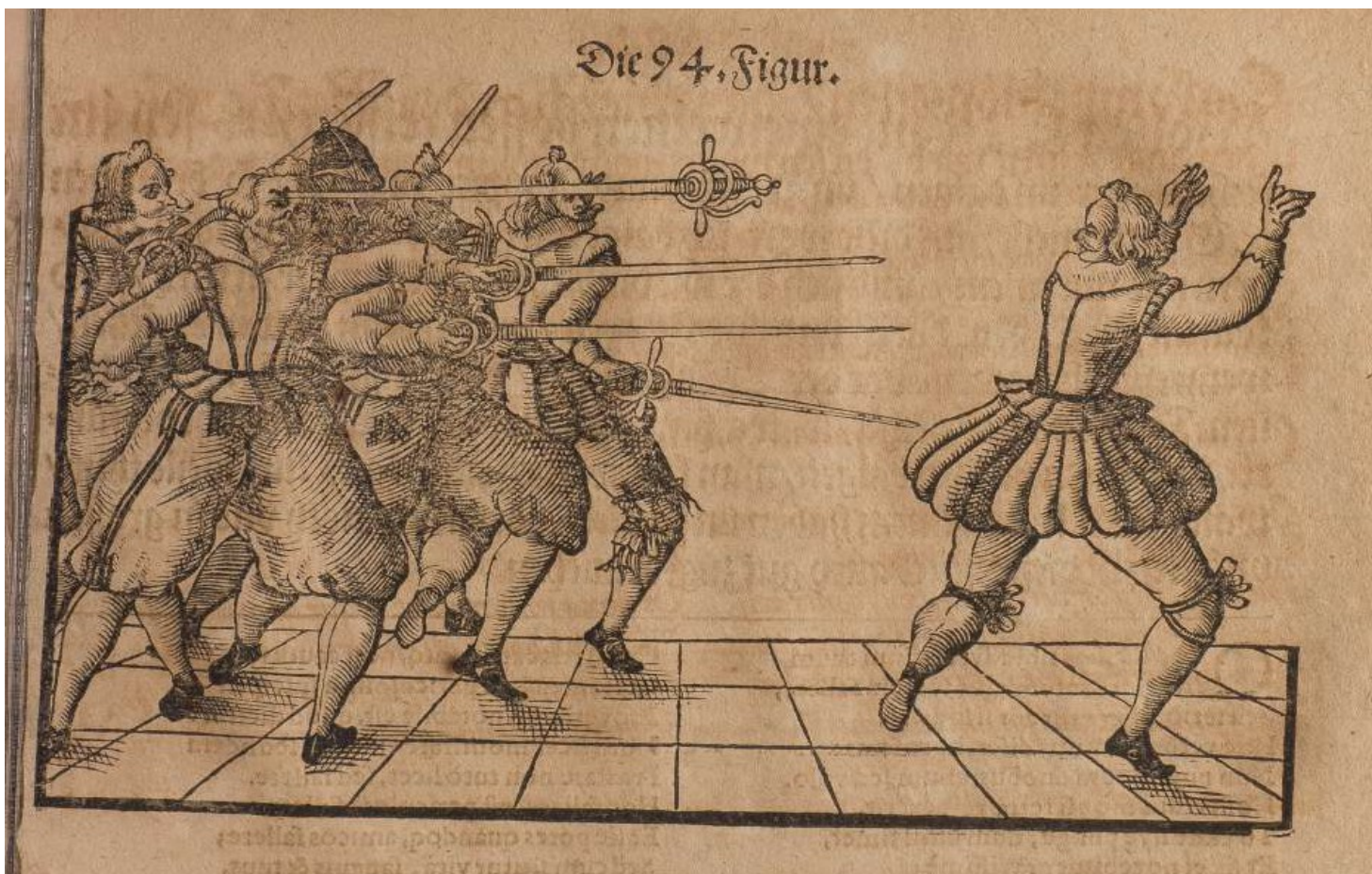
93.

Vill Ers Nåd finta någon i värja och dolk och båda har dolken i vänsterhanden, kastar han sin dolk mot Ers Nåd, så ser Ni att även ni kan utföra mästerstycket och kasta tillbaka mot honom. Skulle det vara så att när ni båda slåss med varandra, och ingen kan något om värja och dolk, utan måste ta till det utav fruktan, så är det mer till skada än till nytta. Därför råder jag Ers Nåd till detta: Se efter, så att Ni kan lura någon ordentligt om man låtsas att vilja kasta dolken mot honom, och detta stycket har mycket i sig.

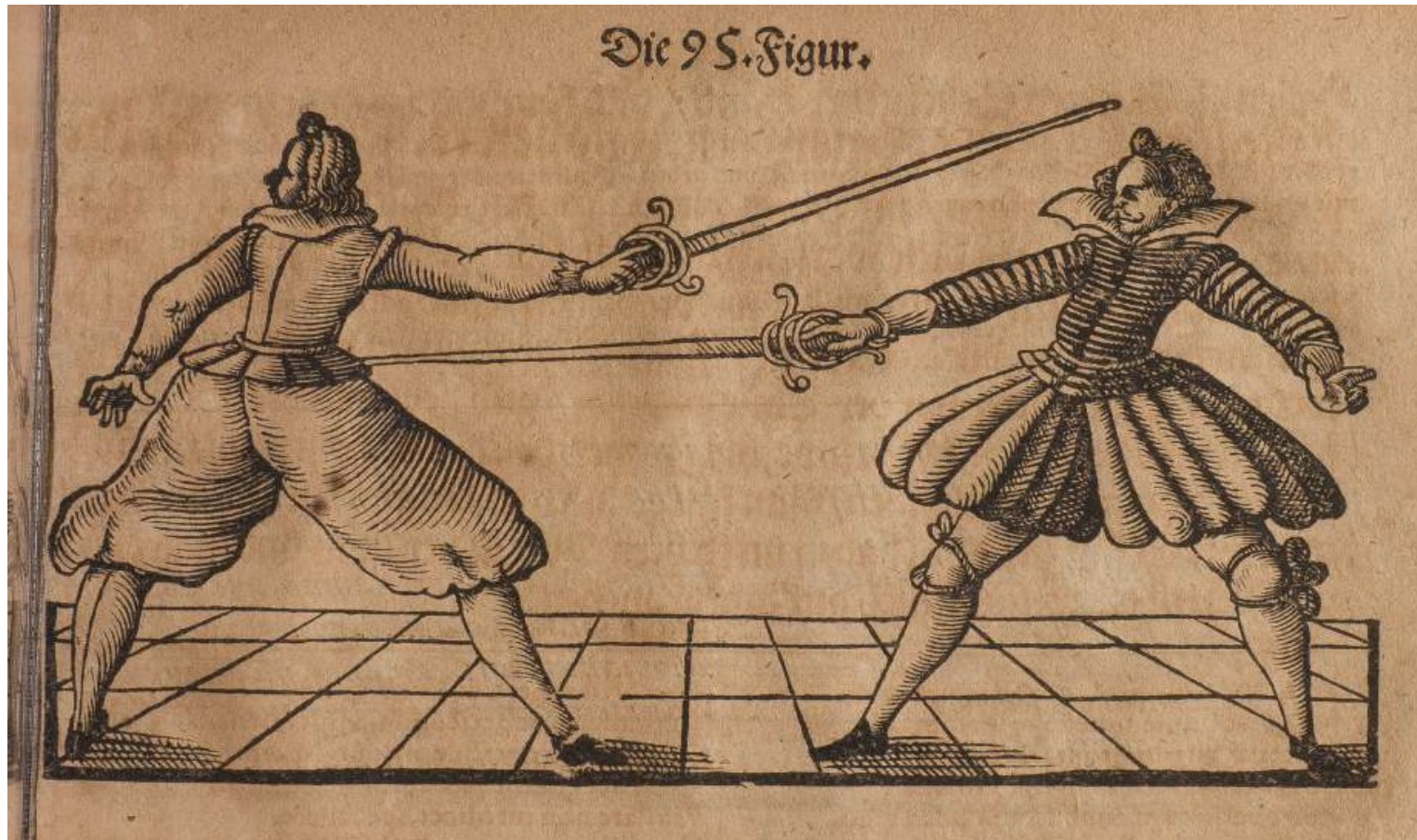

94.

Skulle det vara så, att man nattetid blir anfallen, var det än är, av fyra eller fem personer eller fler, och blir man överfallen på så sätt att det skulle kosta liv och lem, och i synnerhet om natten när man vill bege sig ut för att uppvakta en flicka, då ofta någon annan rival står och väntar på en, vilket väl kan hända, så gör Ers Nåd som så, att Ni har med Er en god värja, och om Ers Nåd blir överfallen på hemvägen av hela hopen av fiender, så fattar Ers Nåd värjan i båda händer och kastar den mot hela gänget, och ser därefter till att söka skydd någonstans, eftersom det i nöden är bättre att bli av med värjan än livet.

Vill Ers Nåd lura en illvillig lymmel, i fäktning antingen i fäktning eller slagsmål, i värja och med dolk lika så, så behöver Ers Nåd inte mer än dessa ord: -Jag tänker inte fäktas med er båda två, endast en i taget! När han då vill se sig om, så kommer han till korta och Ers Nåd kan stöta rakt igenom honom, och skada honom med hugg, eftersom han inte lärt sig bättre. Och som det heter: Visa fienden ditt ansikte, men lita inte på honom för mycket. Det är en rätt fint både i fäktning och i slagsmål. Man kan även göra det lite då och då om Ers Nåd vill skämta med någon i en vänskaplig match, men det är också något man väl kan göra i nöd och stort trångmål.

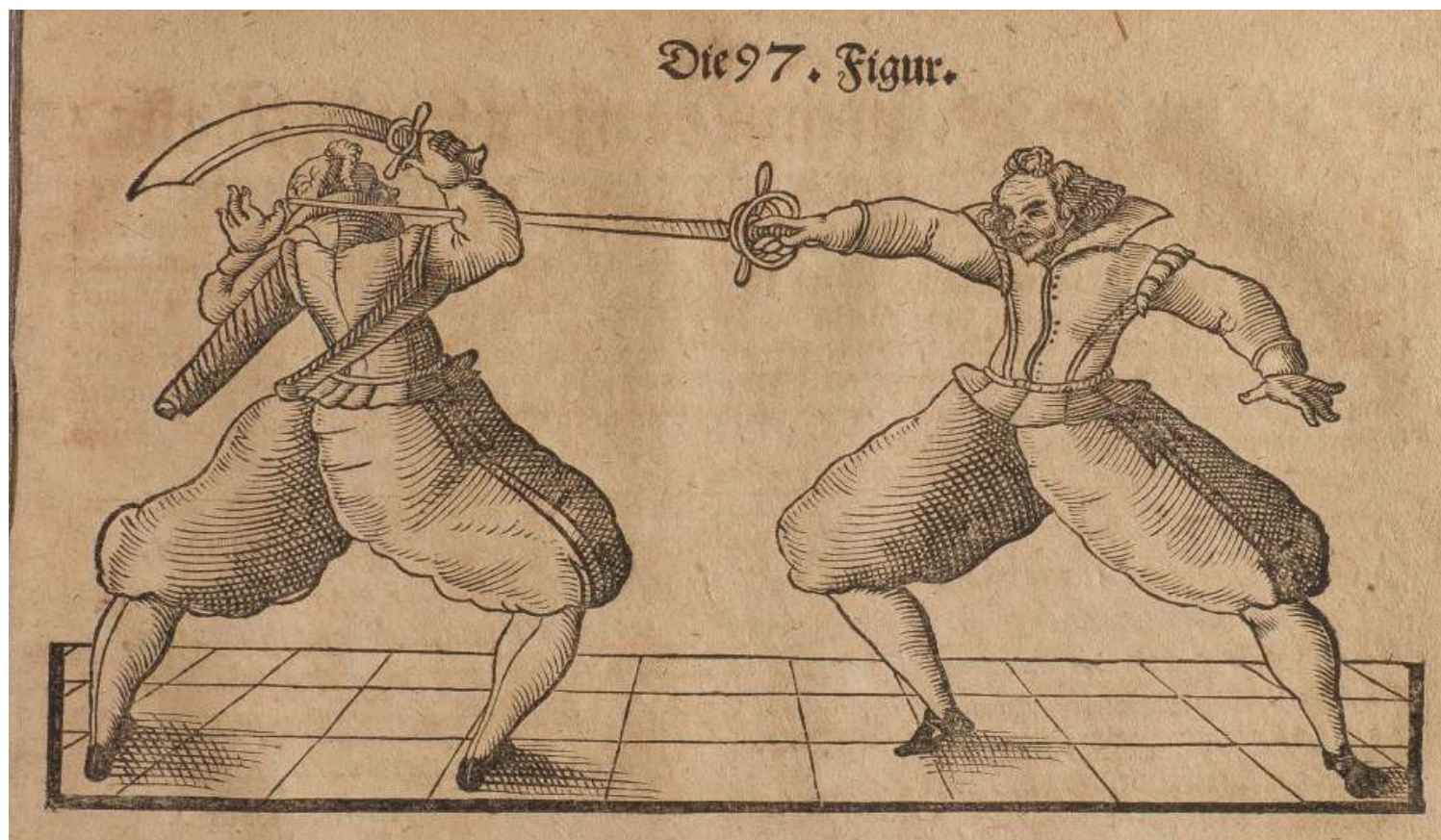

Har Ers Nåd en sabel i handen och någon kommer med värja mot dig med hugg och stötar, så parerar Ni hans stötar och hugg så flitigt Ni kan, varthän han än månde stöta eller hugga, tills Ers Nåd ser att Ni kommer såpass nära honom att Ni kan nå honom, och gå aldrig längre från honom och ju närmre Ers Nåd kan komma inpå honom med paraden, desto bättre är det. Lämna heller inte på något sätt någon blotta på någon plats på kroppen. Hugger han in djupt mot Ers Nåd, så ser Ni att Ni kan rusa in i honom med sabeln. Samma sak, stöter han mot Ers Nåd, så ser Ni att till att slå bort stöten, och rusa in under hans klinga, så kan Ers Nåd fåktas med honom allt efter tillfälle. Dock skall man inte förglömma stegen, då det är ytterst viktigt med fotarbete och snabbhet, såsom alla mina stycken utförs.

97.

Har Ers Nåd en värja på sig och någon kommer mot Er med en sabel och friskt tänker hugga mot Ers Nåd, så låt honom inte komma nära, och heller inte träffa Er klinga, eller företar sig allsköns finter, så skall Ers Nåd inte lita på honom utan hålla flitig uppsikt på hans hugg och stötar. Kan Ers Nåd överraska honom med en lång stöt, så är det bra. Om inte, så se till att Ni kan stöta honom i handen eller armen, så kan mångt brushuvud inte fortsätta, då hans hand är skadad, och som talesättet säger: högmod gör sällan gott. Om handen är borta, så är det ute med någon som kan slå väl, där han sålunda inte annars stannar kvar på platsen.

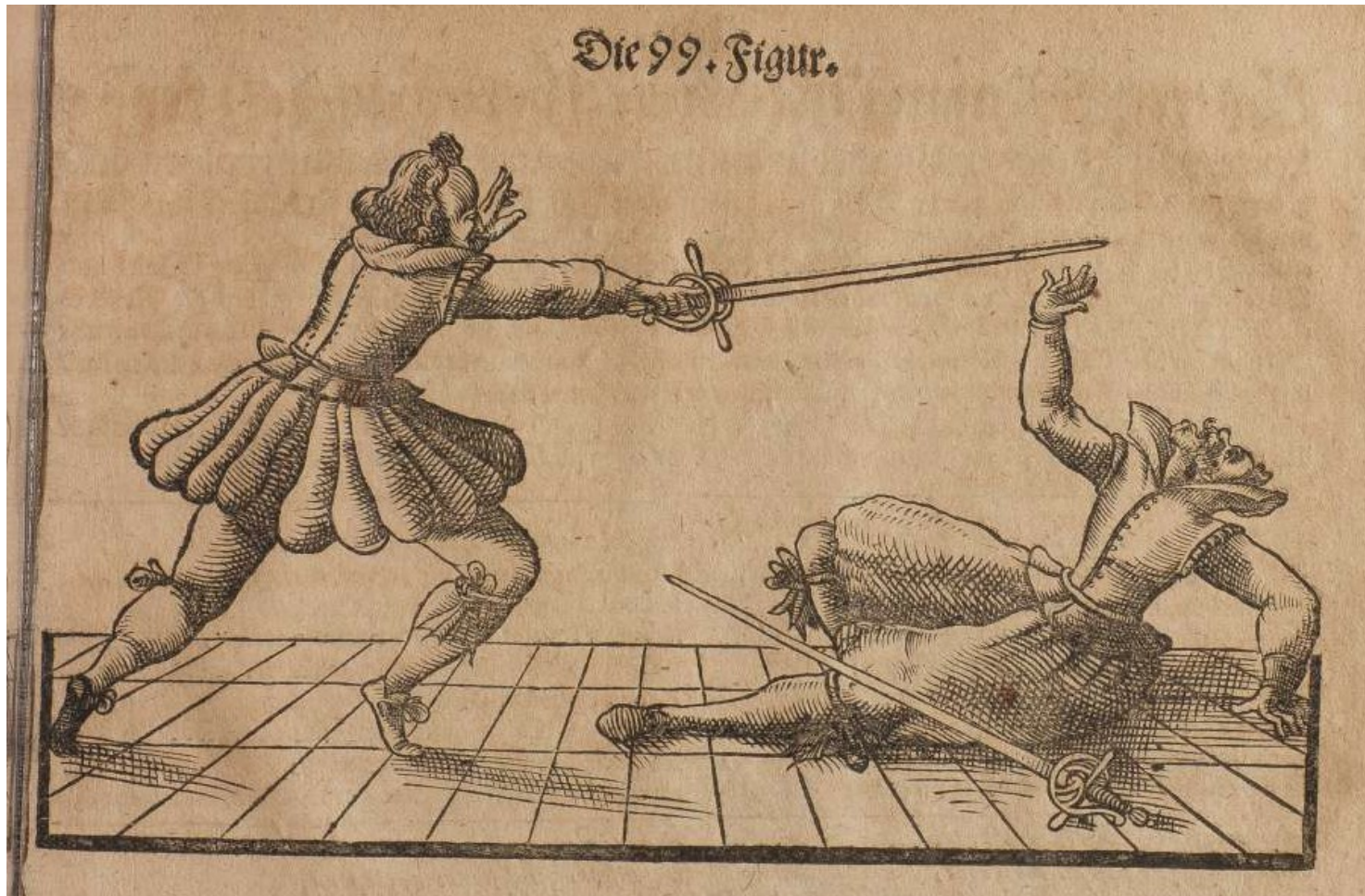
98.

Det händer även ofta att om man vill gå hem efter att ha varit på fest hos ärliga människor, och vill gå hem, och i synnerhet vid universiteten, när ett gäng samlat sig på gata, och man hamnar i trångmål som sig ofta bör när en vill någon annan illa och söker efter honom för att göra honom illa, så att många ärlig ungersvenn om natten blir av med håret, eller till och med sätta livet till, något som jag själv upplevt i min tid. För att förekomma detta, så förser sig Ers Nåd med en god värja och en säck full av stenar när han vill gå därifrån. De är bättre att kasta än tre eller fyra bara värjor. Om Ers Nåd utmanas så slår ni manteln över vänsterarmen så att kroppen och huvudet skyddas väl. På så sätt kan du utröna vad sällskapet tänker göra, och Ni ser till att inte vara värnlös.

99.

Det händer ofta, då den ene driver den andre baklänges i slagsmål med värja, då han vill honom till livet, att en god ungersvenn faller till marken, och den andre kastar sig fram och stöter honom till döds i fallet. Detta är inte rätt för motståndaren, utan om Ers Nåd ser detta hända, så håller Ni tillbaka tills han kommit på fötter igen. Vill han dock strida igen mot Ers Nåd, så gör ni med honom vad som anstår i ett slagsmål, då var och en älskar sitt liv, och Gud har gett det till var och en, så att han må skydda sig med sin ära.

100.

Märkligt nog så händer det sig då och då, att människor, ädla eller oädla kommer samman, som då hetsas till slagsmål, så kan också vapnen vara ojämliga, och den ene kan lemlästa den andre med stötar och hugg, vilket är bruket för tiden i vissa länder, och man har också hört att den ene har den dolk och den andre en kort pistol och värja samtidigt och i synnerhet när den ene tvingats till att ta till dolk och värja, och inte lärt sig något om det, så tar Ers Nåd istället för en dolk en pistol. På så vis utvisas, vilket som vapen som är det bästa eller inte, där man inte kan använda jämlika vapen inför sin motståndare, så måste man använda vad man kommer på, då allt kommer högst i denna farliga tiden på jorden. Ers Nåd, håll dessa mina stycken väl i akt, så kommer Ni hålla Er väl med stegen och cirkeln, så kommer Ni med stegen och cirkeln väl se vad som är bäst att göra inför fienden, varvid Ers Nåd kan skydda sitt liv, hälsa, ära och ägodelar.

INSIGNIA AVTHORIS.

*S*Tat Gryphus, gladiumq̄, tenet pugnator: Acumen
Quod Natura dedit, roborat Artis opus.
Astutumq̄, caput designat odora canum vis:
Hinc aptum pugna dixeris, atq̄, joco.

C. B.

Illustration 2: Författarens insignier

Text 1: Författarens släktsvapen. Undertill: Här står gripen, såsom en kämpe håller ett svärd, skärpan som naturen givit stärker konstens verk. Och sluga huvudet utmärker hundarnas luktsinne. Härur skall du hävda dig ämnad för strid på lek eller allvar.